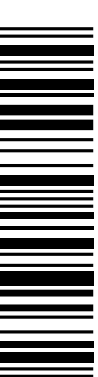

TRIMITAS

PABALNOJĘ PLIENO ŽIRGUS

9771392475004

1,99 €

©„Trimitas“, 2022
Leidinio indeksas 5291.
ISSN 1392-4753

Autorių dėmesiui - medžiagų
kitam numeriui laukiame iki
einamojo mėnesio 10 dienos
imtinai!

ŠIAME NUMERYJE:

- 2 **LŠS KRONIKA.** KAM patrigubino šaulių finansavimą ir skyrė pinigų ginklams, ekipuotei ir įrangai įsigyti
- 4 **LŠS KRONIKA.** Sušaulinta Lietuva! | DOVILĖ PUKERTAITĖ
- 6 **LŠS KRONIKA.** Konferencija Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo 25-mečiui paminėti
- 7 **LŠS KRONIKA.** Kovinės vėliavos šventė | ANTANAS KINIULIS
- 8 **ŠAULIŠKA INICIATYVA.** Motociklais per Lietuvą. Šaulių žygis | ANDRIUS BINEVIČIUS, AUDRIUS ŠARAKAUSKAS, KĘSTUTIS ŠČEVINSKAS
- 12 **JAUNIEJI ŠAULIAI.** Jaunieji šauliai Jungtinėje Karalystėje | DOVILĖ PUKERTAITĖ
- 14 **VIENAS IŠ MŪŠŲ.** Šaulys Henry Gaidis: „Šią kolekciją rinkau ne sau...“ | VALDAS KILPYS
- 16 **IŠMOKTOS PAMOKOS.** Kai saulė lepina | EDUARDAS KLIMENKA, GABRIELIUS E. KLIMENKA
- 18 **PARAMEDIKO UŽRAŠAI.** Šauliai ukrainiečius karius mokė taktinės medicinos | MINDAUGAS ATAS, EDGARAS KULIKAUSKAS
- 20 **NUOMONĖ.** Subjektyvus saugumas ir valstybė | VALDAS KILPYS
- 22 **GYNYBA IR TECHNOLOGIJOS.** Grand power pistoletai: jie nebijo būti kitokie | VALDAS KILPYS
- 24 **KARINĖ TECHNIKA.** Karo technikos ekspozicija byloja apie vis dar naudojamą kariuomenėje techniką | VAIVA SVEIKATAITĖ
- 26 **GINKLO BROLIAI.** Vytautė Kupčiūnaitė: Lietuvos karo akademija - mano tinkamai pasirinktas kelias | LINA VAITIEKŪNAITĖ
- 28 **SAJA.** Šaulystės tąsa | MODESTA BOGUŽAITĖ
- 29 **ĮDOMIOJI ISTORIJA.** Šauliai ir motociklai | DOVILĖ PUKERTAITĖ
- 32 **ĮDOMIOJI ISTORIJA.** Alytaus šauliai miestiečiams sugrąžino pasimatymų vietą | BIRUTĖ MALAŠKEVIČIŪTĖ
- 34 **LAUKO VIRTUVĖ.** Kniškės omletas | VYTARAS RADZEVIČIUS

Vyr. redaktorė Dovilė Pukertaitė
Kalbos redaktorė Sandra Balžekaitė
Korespondentas Valdas Kilpys
Dizainas Greta Janutytė,
Paulius Budrikis (CRITICAL)

Redakcijos kolegija:
Dovilė Pukertaitė
Tadas Venskūnas (LŠS vado pavaduotojas, jaunųjų šaulių vadovas)
Irena Šataviejiienė (LŠS išėivijoje šaulė)
Gražvydas Zulanas (CV narys)
Skaidrilė Grigaitė-Mockevičienė (LŠS studentų korporacijos „Saja“ narė, CV narė)
Gediminas Jankus (CV narys)
Edgaras Diržius (CV narys)

Atstovai užsienyje: LŠS išėivijoje (JAV) J. R. Butkus
Torontas (Kanada) V. Pūtvio kuopos vadas V. Pečiulis

Viršelio autorius: Rūta Ablonskytė-Dudonienė

Leidėjas: Lietuvos šaulių sąjunga
facebook.com/sauliusajunga.lt

Adresas: Laisvės al. 34, LT-44240 Kaunas, Lietuva.
el. p. redakcija@sauliusajunga.lt

Kasdienės naujienas apie Lietuvos šaulių sąjungą
skaitykite oficialiame tinklalapyje www.sauliusajunga.lt

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių
nuomone. Rankraščiai negrąžinami ir nereценzuojami.

Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuvę.
Spausdino UAB „JUDEX SPAUDA“
Europos pr. 96C, LT-46351, Kaunas

Projektą „Stipri valstybė – kritinio proto ar mąstymo diktatūros dilema“ (straipsniai: „Šaulys Henry Gaidis: „Šią kolekciją rinkau ne sau...“, „Subjektyvus saugumas ir valstybė“) remia Spaudos, radijo ir televizijos remimo fondas.

2022 m. skirta 6000 eurų.

KAM PATRIGUBINO ŠAULIŲ FINANSAVIMĄ IR SKYRĖ PINIGŲ GINKLAMS, EKIPUOTEI IR ĮRANGAI ĮSIGYTI

1. Krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas ir Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. Albertas Dapkus pasirašo sutartį dėl valstybės lėšų naudojimo.

TEKSTAS: Krašto apsaugos ministerija
NUOTRAUKOS: Alfredas Pliadis

„Sklandus Krašto apsaugos ministerijos ir Lietuvos šaulių sąjungos bendradarbiavimas bei nuoseklus finansavimo didinimas užtikrina ne tik kokybišką augančio sąjungos narių skaičiaus integraciją, bet ir įgalina organizaciją įgyvendinti savo strateginius tikslus, visuomenėje stiprinant atsparumą, ugdat pilietiškumą, patriotizmą ir lyderystę“, – sako krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas.

KAM skyrus papildomą finansavimą, LŠS suplanavo 2022–2025 metų įsigijimus, kurie suteiks dar didesnį pagreitį organizacijai vystytis.

„Keleto pastarųjų metų įvykiai parodė, kad šauliai yra itin svarbūs ne tik stiprinant pasiruošimą gintis, bet gali sėkmingai remti ir civilines institucijas taikos metu: pagalba COVID-19 pandemijos metu, svarus indėlis užtikrinant pagalbą nelegalios migracijos krizės metu prisidedant prie nacionalinio saugumo iššūkių įveikimo. Pastaruoju metu LŠS buvo taip pat sėkmingai pasitelkiama ir teikiant pagalbą Ukrainos karo pabėgėliams.

Norime, kad organizacija visapusiškai stiprėtų, todėl 2022 metais, palyginti su 2021 metais, papildomai skyrėme iki 4,8 mln. eurų – tai daugiau nei tris kartus didesnis finansavimas. Suplanuoti įsigijimai reikšmingai padidins šaulių pajėgumus“, – sako krašto apsaugos ministras A. Anušauskas.

Už papildomai KAM skirtą finansavimą 2022–2025 metais LŠS suplanavo įsigyti 4,5 tūkst. komplektų naujų aprangų, 1,5 tūkst. vienetų automatinį ginklų G-36 su šoviniais, 2 tūkst. šalmų, 500 šarvinių liemenių, po 2 tūkst. ekipuotės liemenių ir kuprinių, 70 termovizorių, 250 skaitmeninių radijo stočių. Įvertintas poreikis gerinti sąlygas įsigyjant 60 karkasinių palapinių su įranga, 20 elektros generatorių, 16 visureigių ir 8 mikroautobusus. Gerokai padidės finansavimas LŠS vaikų stovykloms.

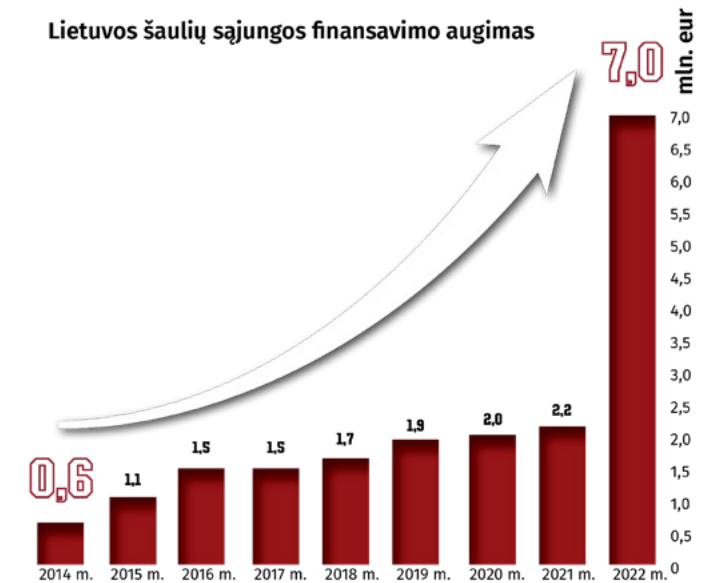
Siekdama aktyvesnio ir efektyvesnio šaulių įtraukimo į karinio rengimo bei pilietiškumo ugdymo procesus, KAM didina finansuojamų LŠS etatų skaičių ir numato kasmet didinti darbo užmokestį. Papildomas KAM finansavimas ir padidintas etatų skaičius įgalins LŠS greičiau integruoti naujus narius į organizacijos veiklą bei įvairius savanorystės ir pilietiškumo projektus. Pasak ministro A. Anušausko, KAM taip pat skiria papildomą finansavimą LŠS strateginių projektų bei veiklos plėtrai įgyvendinti.

Nuo liepos 1 dienos įsigalioja Krašto apsaugos ministerijos ir Lietuvos šaulių sąjungos sutartis dėl valstybės biudžeto lėšų naudojimo, kuria keičiamas LŠS finansavimo modelis. Organizacijai bus suteikiama daugiau atsakomybės vykdant finansinius savo veiklos įsipareigojimus, o jai skiriami valstybės biudžeto asignavimai tiesiogiai susiejami su veiklos rezultatais ir efektyvumu.

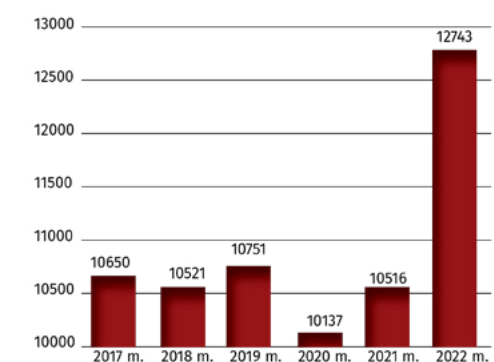
Pasirašius valstybės biudžeto lėšų naudojimo sutartį, Krašto apsaugos ministerija nebevykdys LŠS skiriamų valstybės biudžeto lėšų administravimo funkcijų – už jos veiklai skiriamų valstybės biudžeto lėšų panaudojimą atsiskaitys pati LŠS. x

KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA VISAPUSIŠKAI STIPRINA LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGĄ

Lietuvos šaulių sąjungos finansavimo augimas

Bendras šaulių skaičiaus kitimas 2017–2022

Finansuojamų etatų skaičiaus augimas

2017 m.	49
2018 m.	50
2019 m.	56
2020 m.	56
2021 m.	61,5
2022 m.	66,5

Numatomas finansuojamų etatų didinimas

2022 m.	+17
2023 m.	+5
2024 m.	+5
2025 m.	+5

SUŠAULINTA LIETUVA!

TEKSTAS: Dovilė Pukertaitė

NUOTRAUKOS: asmeninio šaulių archyvo

Yra diena metuose, kai Lietuvos šauliai sušaulina Lietuvą. Jau tradicija tapusi iniciatyva kasmet įtraukia vis daugiau šaulių iš visų rinktinių. Minint Šaulių sąjungos įkūrimo dieną birželio 27-ąją šauliai kviečiami eiti į darbus, susitikimus – daryti tai, ką ir kiekvieną sau įprastą darbo dieną, tik su tvarkinga šaulio uniforma ir taip parodyti, kad esame aktyvūs piliečiai, aktyvūs didelės organizacijos nariai.

DIENA SU UNIFORMA

Šaulių esą visur, tik juos identifikuoti sunkiau, kai jie nevilki uniformos. Paulius – Sūduvos gidas redaktorius, Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės šaulys pasakojo, kad uniforma kolegų nenustebino, mat aktyviai dalyvaujantis šauliškose veiklose, ja apsirengęs pasirodo darbe ne tik akcijos metu. Pasak šaulio, šį kartą kolegos labiau stebėjosi, kad per tokius karščius su lauko uniforma galima „išgyventi“. Tikriausiai ne vienas šaulys pritaro, kad šiemet birželio 27-oji šilumos tikrai nepagailėjo. Nepaisant to, Paulius tą dieną atliko šaulišką pareigą – skleidė pasauliui žinią apie Suvalkų koridorių, šaulių veiklą ir specifiką, kai gyveni šalia nedraugiško kaimyno. „Biure ilgai neužsisėdėjau, kaip tik šią dieną sulaukiau prašymo palydėti CNN žurnalistus po Suvalkų koridorių, pavertėjauti, tad su broliais ir sesėmis šauliais stengėmės pristatyti Šaulių sąjungą ir esamą padėtį pasienyje su Rusija visam pasauliui“, – apie savo dieną su uniforma pasakojo šaulys. Ir apskritai Paulius pabrėžė, kad per trejus šaulystės metus su uniforma jau susigyveno, netgi spėjo kai ką ir sudėvėti. „Iš vienos pusės, tai įrankis, kuris padeda tau atlikti užduotis, iš kitos – tam tikras bendrystės simbolis su visais

1

broliais ir sesėmis šauliais. Didžiuojusi būdamas šauliu, galėdamas prisidėti prie prasmingų ir būtinų veiklų Lietuvai, čia rasdamas bendraminčių ir kartu kurdamas stiprią ir nepalaužiamą valstybę“, – apie tai, ką jam reiškia uniforma ir jos dėvėjimas, kalbėjo šaulys Paulius Liškauskas.

Karolina – taip pat Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės šaulė, kuri savo nuotrauka su uniforma pasidalijo „Trimito“ „Facebook“ paskyroje ir sulaukusi daugiausia reakcijų laimėjo „Trimito“ prizą. Karolina dirba baldų gamybos srityje, yra baldų konstruktorė / projektuotoja. Mergina pasakojo, kad kolegų reakcijos iš pradžių buvo įvairios, bet daugiau papasakojus apie tai, kodėl šiandien darbe ji su uniforma ir kiek jai tai daug reiškia, abejingų neliko. „Visi buvo sužavėti šiuo organizacijos sumanymu, sulaukiau nemažai pagyrų, kad uniforma man tinka. Darbdaviui ši idėja taip pat labai patiko, netgi juokais davė leidimą drausminti įmonės neklaužadas“, – besišypsodama pasakojo Karolina.

Tik prieš kelis mėnesius į Šaulių sąjungą įstojusi ir Gen. Povilo Plechavičiaus

šaulių 6-osios rinktinės šaulių gretas papildžiusi Giedrė – UAB „Massive Wood Construction“ projektų vadovė. Nors ir buvo užsiminusi apie tai, kad darbe pasirodys su uniforma, nustebusių veidų tą dieną sutiko. „Reakcijų buvo įvairių, tiek iš kolegų, tiek iš šalia veikiančių įmonių darbuotojų, bet vien teigiamos – žmonėms smalsu ir įdomu. Mane pačią nustebino aplinkinių reakcija. „Facebook“ sulaukiau labai daug palaikymo, žmonės klausinėjo apie Šaulių sąjungą ir jos veiklą, manau, kad mažiausiai vienas žmogus užpildė paraišką įstoti į Šaulių sąjungą po mūsų pokalbio“, – dieną su uniforma darbe prisiminė Giedrė.

Darželio ir pradinės mokyklos įkūrėja bei vadovė Alina nustebino ne tik lietuves koleges, tėvus, atvedusius vaikus į mokyklą ir darželį, bet ir kartu dirbančias ukrainietes, tačiau jos patikino, kad jaučiasi puikiai turėdamos vadovę šaulę. „Kadangi vaikams kilo daug klausimų, mokykloje tą dieną pravedžiau pamokėlę „Kas gi tas šaulys?“, manau, kad tokią pat pamokėlę pravesiu ir vaikams darželyje“, – pasakojo Alina.

SUŠAULINTI LIETUVĄ – BŪTINA!

Apie Šaulių sąjungą pastaruoju metu kalbama tikrai nemažai, tačiau geriausias būdas pažinti organizaciją – pasikalbėti su jos nariu. Diena su šaulio uniforma – puikus metas identifikuoti šaulį ir užduoti jam rūpimus klausimus. Karolina Pupininkaitė nė nedvejoja, kad labai svarbu parodyti visuomenei, kas yra tie šauliai, kad jų yra daug ir visur. „Reikia visiems parodyti, kas mes tokie ir kad mūsų yra daug. Taip pat pasakoti apie mūsų veiklas, užsiėmimus, pakviesti prisijungti motyvuotus žmones, kad ne tik gražus narių skaičius būtų Šaulių sąjungoje, bet ir kad ko nors daugiau kartu pasiektume“, – sakė šaulė.

Pasak Giedrės, sušaulinti Lietuvą reikia, ir tai itin aktualu šiuo laikotarpiu. Visuomenėje šiuo metu yra daug baimės dėl ateities, nežinomybės, o Šaulių sąjungos skleidžiamos idėjos ir vertybės vienareikšmiškai stiprina visuomenę ir jos moralę. „Šauliai suburia žmones, bendraminčius, kurie ne tik pasiruošę ginti Tėvynę ginklu, bet ir visokeriopai ją puoselėti. Labai džiaugiuosi čia sutikusi daug patriotiškų žmonių. Svarbu tai, kad šauliai atviri visiems, kiekvienas čia gali rasti savo vietą ir būdą prisidėti prie organizacijos tikslų. Kartu mes stipresni ir galime daugiau Tėvynės labui!“ – kalbėjo šaulė.

„Manau, sušaulinti Lietuvą būtina!“ – paklausta apie šaulystės prasmę, nedvejodama atsakė Alina.

Pasak jos, svarbu ne todėl, kad turėtume karinį parengimą, bet ir kad prisimintume, kodėl svarbi laisvė ir nepriklausomybė, pagalba artimam, aktyvi tarnystė savo bendruomenei.

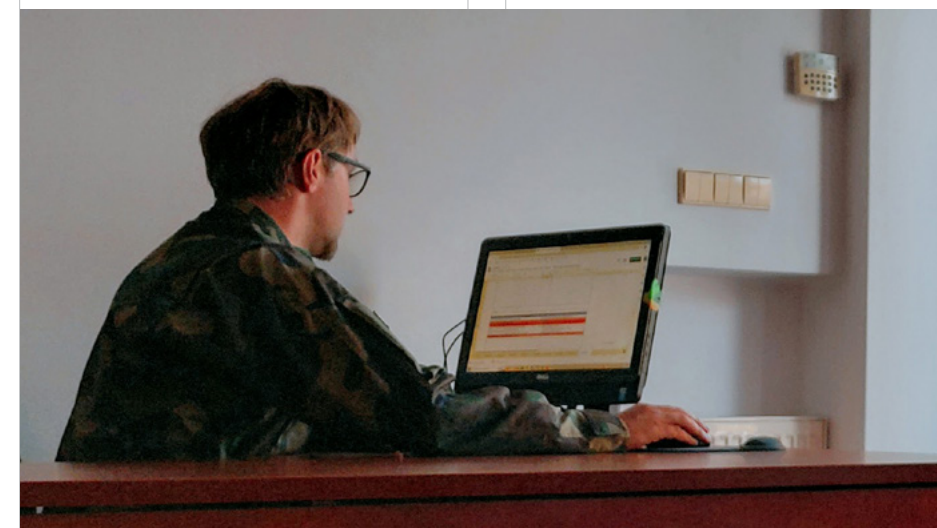
„Minimalus karinis parengimas yra naudingas, juk yra šalių, kurių visa visuomenė yra pasirėngusi gintis. Mano pačios noras pirmiausia yra pačiai daug išmokti, o tada perduoti savo žinias vaikams. Labai norėčiau turėti jaunųjų šaulių klasę“, – pasakojo Alina. Nors Alina tik neseniai tapo šaule, motyvacija ir noras mokytis bei kuriami ateities planai, susiję su Šaulių sąjunga, džiugina ir stiprina ne tik organizaciją, bet ir visą visuomenę. x

2

3

4

1. Karolina Pupininkaitė
2. Alina Sinicė
3. Giedrė Gudonytė
4. Paulius Liškauskas

KONFERENCIJA LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGOS ĮSTATYMO 25-MEČIUI PAMINĖTI

„Trimito“ informacija
NUOTRAUKA: Arimantas Dumčius

Liepos 5 dieną Seime vyko Lietuvos šaulių sąjungos konferencija „Minint Lietuvos Respublikos šaulių sąjungos įstatymo priėmimo 25-metį: ant permainų slenkščio“. Seimo laikinosios Lietuvos kariuomenės ir Lietuvos šaulių sąjungos (toliau LLK-LŠS) paramos grupės organizuotame renginyje dalyvavo šauliai iš skirtingų Lietuvos regionų, ministerijų atstovai, parlamentarai, visuomenininkai ir kiti svečiai.

1. Lietuvos šaulių sąjungos Vlado Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentas, vienas Lietuvos šaulių sąjungos atkūrėjų Stasys Ignatavičius konferencijos dalyviams primena organizacijos atkūrimo istoriją.

1

Pasak Seimo LLK-LŠS paramos grupės pirmininko Audroniaus Ažubalio, „Vyriausybė supranta LŠS svarbą ir yra pasirengusi didinti finansavimą, atkuriant LŠS biudžetą, tačiau dar svarbiau, kad nenutrūktų Lietuvos šaulių sąjungai ir valstybei gyvybiškai reikšmingas ryšys su kariuomene, nes tai tik didina Lietuvos saugumą. Be to, organizacija ir toliau turėtų išlikti savaveiksmiška ir grįsta pilietinio savanoriškumo principu. Todėl rudens sesijos metu laukia svarbus darbas, siekiant priimti naują LŠS įstatymą“.

LŠS vadas plk. Albertas Dapkus akcentavo organizacijos funkcijų išgryninimo svarbą, pristatė ateities planus. Jo teigimu, itin svarbu, kad į organizaciją atėjęs pilietis turėtų galimybę pritaikyti savo kompetencijas. Dėl to būtina permąstyti šaulių kategorizavimo problematiką. Plk. A. Dapkus pasidžiaugė sėkmingu jaunųjų šaulių mokymo ir auklėjimo procesu, puikiai veikiančia keturių pakopų sistema. Paminėta ir naujai įsteigto mokymo centro svarba. Anot Sąjungos vado, naujasis įstatymas neabejotinai sulauks pildymų ir tobulinimo, kad maksimaliai atitiktų dabarties iššūkius ir šaulių lūkesčius.

Krašto apsaugos viceministras Žilvinas Tomkus akcentavo Lietuvos šaulių sąjungos savarankiškumo aspektą. Pastaruoju metu išaugęs pasitikėjimas organizacija reikalauja naujų sprendimų, kurie įgalins šaulius dar efektyviau tarnauti stiprinant Lietuvą. Aptartas finansavimo ir organizacijos priklausomybės klausimas.

Vlado Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentas, vienas Lietuvos šaulių sąjungos atkūrėjų Stasys Ignatavičius priminė konferencijos dalyviams

intriguojantį LŠS atkūrimo laikotarpį, pirmuosius sudėtingus žingsnius ir žmones, kurių dėka šiandien Lietuvos šaulių sąjunga yra atkurta. „Jeigu šaulys nepalieka pėdsako, jis nėra tikras šaulys, jis tik praeivis, atsitiktinai patekęs į mūsų gausią šeimą“, – susirinkusiesiems teigė Stasys Ignatavičius.

Seimo narys prof. Valdas Rakutis akcentavo naujų šaulių rengimo kokybės klausimą. Pasak jo, didžiausia problema yra ne pinigai ir ne naujų narių skaičius, o instruktorių skaičius ir kokybė. Kitaip tariant, efektyviai organizacijos veiklai pirmiausia svarbus turimų instruktorių buvimas ir jų motyvacija bei kompetencijos. Pagrindinė Mokymų centro užduotis ir turėtų būti programų kūrimas ir instruktorių rengimas, kurie ir suteiktų naujai prie organizacijos prisijungusiems žmonėms reikalingas žinias. „Jeigu narių skaičius didėja, o jų kokybė negerėja – organizacija iš tiesų silpnėja“, – reziumavo V. Rakutis. x

KOVINĖS VĒLIAVOS ŠVENTĖ

TEKSTAS: Antadas Kiniulis
NUOTRAUKOS: Morta Mikutytė

2022 metų birželio 26 dieną vyko iškilminga Juozo Kasperavičiaus 702-osios šaulių kuopos kovinės vėliavos šventinimo ir perdavimo ceremonija.

1

Nuo senovės vėliava palaikė karių dvasią, ji simbolizuoja vienybę, stiprybę, pasiryžimą ir pasiaukojimą. Kadangi nuo 1990 metų rugpjūčio 19 dieną, kai Šaulių rūmuose buvo atkurta Tauragės šaulių sąjunga, Juozo Kasperavičiaus 702-oji šaulių kuopa neturėjo savo kovinės vėliavos, jos pagaminimas buvo labai svarbus ir ilgas darbas.

Į naujai pagamintą vėliavą buvo kalamos 9 vinutės. Devynetas – šventas krikščionybės skaičius. Tobulumo, išminties ir tikėjimo simbolis. Jis sutelkia drąsai ir norui kovoti.

VINUTES KALĖ:

Antanas Kiniulis – 702-osios kuopos vado pavaduotojas, 2021 metų šaulys, kuopos kovinės vėliavos gamybos organizatorius ir rėmėjas;

Sigitas Ozgirdas – 702-osios kuopos vadas, 2016 metų šaulys;

Danielius Pranas Saukevičius – 702-osios kuopos šaulys, apdovanotas šaulių žvaigždės medaliu;

Stasys Viškačka – 702-osios kuopos šaulys;

Algirdas Saročka – 702-osios kuopos šaulys;

Kęstutis Jurgelevičius – 702-osios kuopos šaulys, 2019 metų šaulys;

Jolita Vilimaitienė – 702-osios kuopos I būrio vadė;

Tomas Alijošius – 702-osios kuopos I būrio III skyriaus vadas;

Daiva Genienė – 702-osios kuopos šaulė.

2

Vėliavą šventino Tauragės Švenčiausiosios Trejybės bažnyčios klebonas dekanas **Marius Venskus**.

Šventės metu šaulio priesaiką priėmė penki nauji kuopos nariai.

Višus susirinkusiuosius sveikino Seimo narys **Romualdas Vaitkus**, LDK Kęstučio 7-osios šaulių rinktinės vadas (atsargos majoras) **Kęstutis Bauža**, kuris kovinę vėliavą perdavė kuopos vadui **Sigitui Ozgirdui**. Muzikinius kūrinius šventės dalyviams dovanojo **Tauragės gospelų choras „Gloria“**, vadovaujamas **Rasos Levickaitės-Šerpytienės**.

Renginio pabaigoje visi šventės dalyviai ir svečiai vaišinosi šauliška koše. x

1. LDK Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės vadas ats. mjr. Kęstutis Bauža vėliavą iškilmingai įteikia Juozo Kasperavičiaus 702-osios kuopos vadui Sigitui Ozgirdui.

2. Šauliai, nusipelnę kuopai, įkyla po vinutę į naują kuopos vėliavą.

MOTOCIKLAIS PER LIETUVĄ. ŠAULIŲ ŽYGIS.

1

5

TEKSTAS: Andrius Binevičius,
Audrius Šarakauskas,
Kęstutis Ščevinskas

NUOTRAUKOS: Andrius Norkus,
iš asmeninio šaulių archyvo

„Gink Lietuvos nepriklausomybę ir lietuvišką žemę“ – skaitome mūsų ideologo įsakymuose šauliui. Karaliaus Mindaugo husarų bataliono karių šūkis yra „Viešpatie, padėk mums, Tėvynės laisvę ir garbę ginam!“ Prieš kelerius metus susibūrę draugėn motociklus dievinantys šauliai šį panašumą dar labiau padidino tapatindamiesi su Abiejų Tautų Respublikos sparnuotaisiais husarais.

PLIENO ŽIRGŲ PAVILIOTI

Liepos 6-ąją Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje plieninius žirgus pabalnoję motošauliai pradėjo bendrą šaulių ir Kelių policijos pareigūnų motorizuotą žygį per Lietuvą, skirtą Valstybės dienai paminėti.

Per keturias kelionės dienas žygio dalyviai lankėsi skirtinguose miestuose ir susitiko su vietos policijos pareigūnais, ugniagesiais, medikais ir vietos gyventojais. Kaip dera tikriems husarams, šauliai demonstravo mūsų ginklus, ekipuotę ir rinko pinigus motociklui, kuris bus skirtas kovojančiai Ukrainai. Visą žygį šaulius lydėjo motorizuoti policijos pareigūnai. Kaip dera tikriems husarams, žygeiviai aplankė Karaliaus Mindaugo husarų batalioną Panevėžyje. Kariai pakvietė kitais metais įveikti „Husarų taką“, kurį privalo pereiti visi bataliono kariai, kad įgytų teisę nešioti beretę su senuosius husarus menančia kokarda.

Planuotas maršrutas Kaunas–Palanga–Šiauliai–Panevėžys–Kernavė sėkmingai įveiktas. Metas mąstyti apie kitą žygį. Bet pirmiausia – įspūdžiai.

ĮSPŪDŽIAI

Andrius Binevičius

Orų prognozės žygiui nuo pat pradžių rodė tik lietu, tai nenuiteikė labai optimistiškai. Bet kiekviena stotelė vis labiau kėlė nuotaiką bei ryžtą, o ir lietaus palydavo tik tiek, kad nupraustų motociklą prieš kitą mūsų sustojimą.

Esu važiavęs ne vienoje kolonoje, daug jų nebuvo gerai organizuotos ir nekeldavo daug teigiamų emocijų aplinkiniams bei dalyviams. Bet šio žygio organizavimas, profesionaliai lydintys policijos pareigūnai ir, aišku, patys šauliai padarė viską, kad žygis būtų maksimaliai saugus ir aplinkiniams keltų tik teigiamas emocijas.

Kęstutis Ščevinskas

Sparnuotieji husarai yra XVI–XVII amžiaus elitinė Abiejų Tautų Respublikos kavalerija ir geriausia tų laikų kariuomenė. Husarai turėjo tvirtą moralės kodeksą ir didelę meilę Tėvynei. Šios vertybės labai giminingos ir šaulių ideologijai. Klušino mūšyje 1610 07 04 sparnuotieji husarai nugalėjo 5 kartus didesnę maskvėnų kariuomenę ir ši bei kitos husarų pergalės įkvepia ir šių dienų Ukrainos kare, kai dydis dar toli gražu nelemia pergalės. Kauno motošauliams sparnuotų husarų nuveiktus darbus padėjo prisiminti prof. Valdas Rakutis ir karo istorikas Vidmantas Airini. »

2

3

1. Pagarbos sustojimas Kryžkalnyje.
2. Lietus motošaulius lydėjo nuo pirmos žygio dienos.
3. Kelyje.

Su Kauno motošaulių judėjimu prie pirmųjų išstakų grįžta kariškas pasisveikinimas pakeliant dešiniąją ranką prie smilkinio. Šis rankos mostas buvo susijęs su riteriais, kurie rankos pakėlimu atidarydavo plieninę veido apsaugą, kad besisveikinantieji matytų vienas kito veidus. Šis mostas natūraliai grįžta į motošaulių gretas, kai sveikinantis yra atidaromas motociklininko šalmo stiklas, atidengiantis veidus.

Žygio būriui vadovavo būrio vadas ir būrio vado pavaduotojas, kuris dar ir pagal baikerių nusistovėjusias tradicijas buvo paskirtas ir Kelio kapitonu, kurio nurodymams privalo paklusti visi kolonoje važiuojantys dalyviai. Viena iš važavimo kolonoje taisyklių: jeigu Kelio kapitonas pravažiavo reikalingą posūkį ar kitaip nuklydo nuo maršruto, visi kolonos dalyviai bet kuriuo atveju juda Kelio kapitonui iš paskos.

Judėjimas motociklo kolonoje labai priminė karių judėjimą taktinėje aplinkoje, kai nebylūs signalai rankų judesiais perduodami nuo kolonos priekio iki galo, kai visus judesius kartoja visi kolonos dalyviai. Rankų ir kojų mostais yra perspėjama apie kliūtis, nurodomos važavimo kryptys ir daug kitos svarbios informacijos, kurią reikia iš anksto pamatyti kolonos vairuotojams.

Svečiuojantis Kernavėje šalia Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčios ir dalyvaujant Gyvosios archeologijos dienų šventės šurmulyje, buvo pasinaudota proga pasitreniruoti ir įgyvendinti šaulišku pratybų elementą surengiant „pasalą“ tuo metu bažnyčioje santuokos įžadus davusiems jaunavedžiams. Šaulys-slapukas stebėjo šventės ceremoniją ir, kai jaunavedžiai ėjo bažnyčios šventoriaus vartų link, jų išėjimo kelias buvo užblokuotas ginkluotų šaulių, tuomet iškvieistas derybininkas ir kelias buvo atlaisvintas tik po intensyvių derybų su šaulių derybininku ir piršliu. „Pasala“ buvo užbaigta bendra šaulių ir jaunavedžių nuotrauka. Visi – laimingi.

Žygio metu šauliams ūpą kėlė roko grupės „Thundertale“ daina „Lietuvos broliai į karą jojo“.

Audrius Šarakauskas

Tūkstantmečio iššūkis. Kai senis, sofos baikeris, nutaria išbandyti save. Jausmas, kaip BŠJK – sunku, bet labai smagu atlikus. Išbandymas milžiniškas. Patirtis milžiniška. Pasididžiavimas didžiulis. Būrio vidaus atmosfera – nuostabi. Jauti, kad kelyje esi stabdys, bet visų kantrybė, bendrumas – begalinis. Nuostabu. Aš tai padariau! Mes tai padarėme! x

4

5

6

- 4. Žygio dalyviai nepamiršo prasmingų darbų.
- 5. Motošauliai kėlė susidomėjimą ir suaugusiems, ir vaikams.
- 6. Apie šaulių žygį liudys Kryžių kalne pastatytas kryžius.
- 7. Įveiktas maršrutas.

Ačiū partneriams:

JAUNIEJI ŠAULIAI JUNGTINĖJE KARALYSTĖJE

TEKSTAS: Dovilė Pukertaitė
NUOTRAUKOS: Tadas Venskūnas

Jaunųjų šaulių IV pakopos stovykloje pavasarį buvo atrinkta dešimt jaunųjų šaulių, kurie įrodė esantys verti atstovauti Lietuvos šaulių sąjungai tarptautinėje stovykloje Jungtinėje Karalystėje. Birželio 25 dieną jaunųjų šaulių komanda, kurią sudarė penkios merginos ir penki vaikinai, lydimi LŠS vado pavaduotojo-jaunųjų šaulių vado Tado Venskūno bei G9 skyriaus vedėjos Sandros Vavulo, pradėjo savo dviejų savaitių nuotyki.

1. Kardifo pilyje jaunieji šauliai išklausė paskaitą.
2. Sukrautos kuprinės, maskuotė ir tinkamas nusiteikimas prieš aktyvią pratybų dalį miške.
3. Stipri komanda gali įveikti visus iššūkius.
4. Iššūkiškai jaunųjų šaulių neapleido ir žygyje – jiems teko įveikti kiek kitokį maršrutą – Lietuvos lygumas pakeitė kalnai.

Tik atvykę jaunieji šauliai buvo maloniai nustebinti, mat tikėjosi griežtos stovyklos su dar griežtesniais instruktoriais. „Didžiausią įspūdį paliko anglų bendravimas. Jie visada pasiteiraudavo, ar viskas gerai, ar mes laimingi, ar nieko netrūksta. Ir tai buvo juntama nuo pirmos dienos, tik atvykus“, – apie svetingumą pasakojo jaunasis šaulys Arnas Gaučius. Pasak Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės jaunojo šaulio, jau pirmąją savaitę pavyko susirasti daug draugų, su kuriais ryšius palaiko ir dabar, grįžęs į Lietuvą. „Labai svarbu ir tai, kad visi iš skirtingų rinktinių galime ir stengiamės kuo geriau atstovauti Lietuvos šaulių sąjungai. Būdami kartu, kaip komanda, stipriname savo ryšį ir pasitikėjimo vienas kitu jausmą“, – pasakojo jaunasis šaulys.

Tokios kelionės dažniausiai palieka stiprų įspūdį, jaunieji šauliai ne tik pamato, kokios stovyklos organizuojamos kitur, bet ir turi puikią progą įgyti naujų įgūdžių ir vertingų žinių. Jaunieji šauliai turi bendrauti anglų kalba su kitų organizacijų nariais iš Jungtinės Karalystės, Estijos, Latvijos ir išmokti įveikti ne tik kalbos barjero keliamus iššūkius, bet ir priimti sprendimus, atliekant įvairias užduotis. „Šioje kelionėje sunkiausia buvo perlipti per save, įveikti baimes ir iššūkius. Tačiau geriausias dalykas buvo suvokti, kiek galiu pasiekti. Jau pirmąją dieną visi jaunieji šauliai rado bendrą kalbą, nors buvo ir nesutarimų, juk skirtingos rinktinės, skirtingi miestai, tačiau skirtumai mus suartino, mokėmės vieni iš kitų ir tobulėjome kartu“, – pasakojo Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės jaunoji šaulė Ugnė.

Antrąją savaitę visi stovyklos dalyviai persikėlė į Velsą (lankėsi šiaurės, vidurio ir pietų Velse). „Jaunieji šauliai turėjo galimybę pagyventi ir pamatyti dvi karines bazes, kiekviena jų paliko skirtingą įspūdį. Turbūt labiausiai stebino tai, kad didelės bazės yra skiriamos kadetams ugdyti ir jose karių nerasi arba kariai turi derintis su kadetais, kad galėtų jose apsistoti“, – pasakojo Lietuvos šaulių sąjungos vado pavaduotojas-jaunųjų šaulių vadas T. Venskūnas.

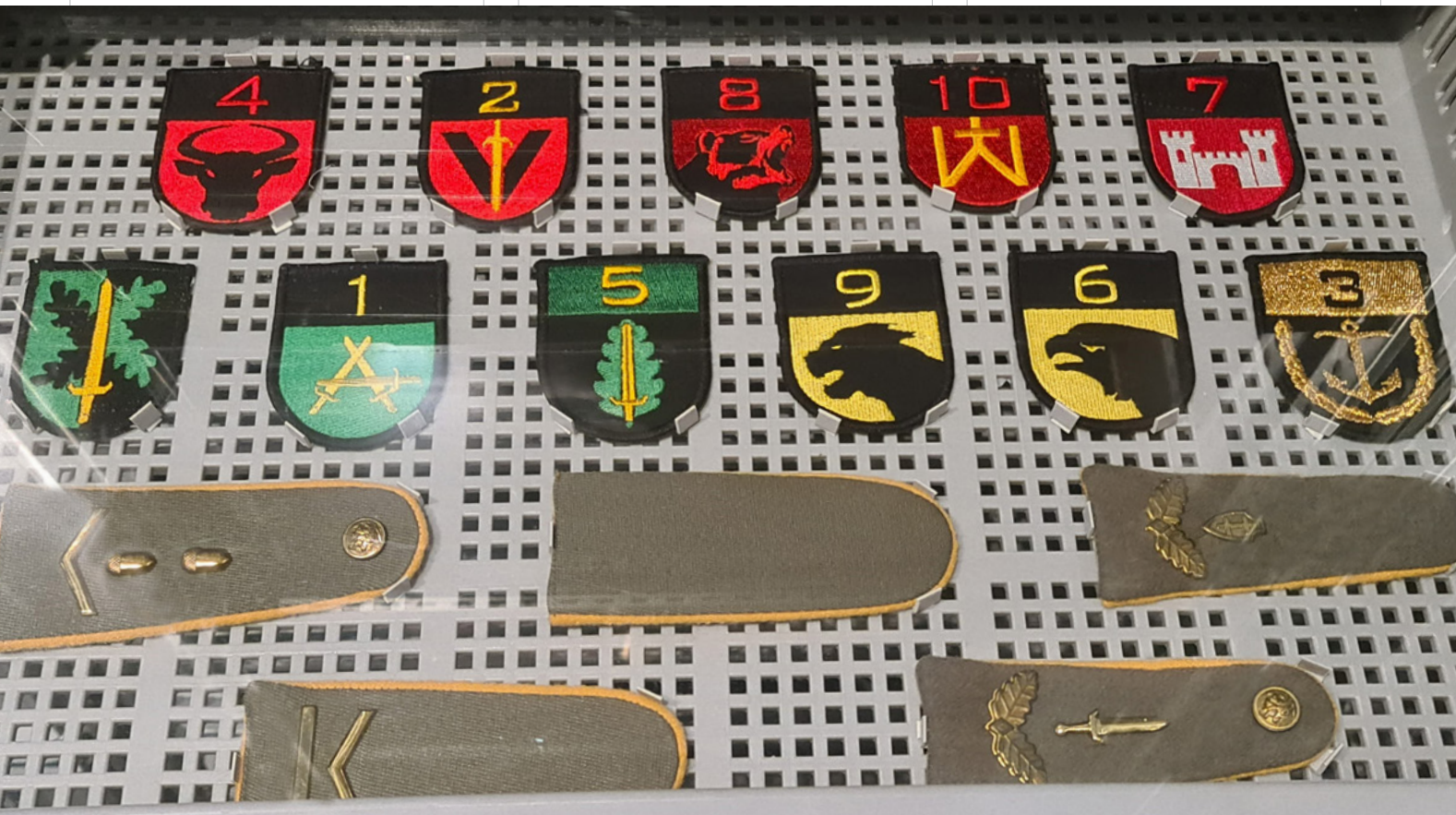

Jungtinėje Karalystėje labai populiarius ekspedicinius rengimus, todėl antrąją savaitę stovyklos metu buvo organizuojami net du žygiai į kalnus. Pirmasis žygis paliko didelį įspūdį, mat kartu su profesionaliais vedliais uolomis nusėta ketera visiems teko kopti į antrą pagal aukštį viršūnę Velse. Antrasis kalnas vidurio Velse ne toks aukštas, tačiau taip pat paliko didelį įspūdį, nes ten atsivėrė nuostabių vaizdai. „Organizatoriai pasistengė, kad stovykla būtų įvairiapusė. Kelionė į kalnus, aplankytos pily, anglies ir skalūno kasyklos leido suprasti, kiek daug sunkumų patirdavo ten dirbę žmonės, ir paliko didelį įspūdį. Svarbu ne tik aktyvios veiklos, lyderystės ugdymas, bet ir galimybė plėsti jaunųjų šaulių akiratį, pamatyti kažką įdomaus“, – pasakojo G9 skyriaus vedėja S. Vavulo.

Jungtinėje Karalystėje jaunieji šauliai turėjo galimybę išbandyti šaudymą kadetų ginklais (GP rifle), nes Jungtinėje Karalystėje koviniais ginklais vaikai gali atlikti šaudymus jau nuo 12 metų ir nuo mažens yra ugdomi įgūdžiai jais naudotis, iš dūmuose paskendusio pastato jaunuoliai turėjo evakuoti sužeistąjį, o užduoties įspūdį sustiprino ne tik dūmų, bet ir garso efektai. Ne vienoje šaulių stovykloje dalyvavę ir IV pakopas turintys jaunieji šauliai, paklausti apie stovyklų skirtumus, pabrėžia tai, kad Lietuvoje negalima šaudyti koviniais ginklais, ir tai, kad šaulių stovyklose atidžiau žiūrima į elgesį, motyvaciją ir discipliną. x

6

ŠAULYS HENRY GAIDIS: „ŠIĄ KOLEKCIJĄ RINKAU NE SAU...“

1

7

TEKSTAS IR NUOTRAUKOS: Valdas Kilpys

1. Šauliškų antsiuvų kolekcijos dalis.

2. Išseivijos šaulių uniformos fragmentas.

Kai buvo paskelbta apie JAV gyvenančio šaulio Henry Gaidžio daugiau nei 50 metų kauptos kolekcijos ekspozicijos atidarymą, „Trimitas“ sužinojo, kad dalis eksponatų – šauliška tematika. Nuvykę į Arsenalą, Lietuvos nacionalinio muziejaus filialą, sutikome patį kolekcionierių. „O, broliai šauliai“, – emociškai pasveikino. Užsimezgė turiningas pokalbis.

„Man šie daiktai anuomet simbolizavo pačią Lietuvą. Niekas nežinojo, kuo baigsis sovietų okupacija, todėl norėjau, kad atsirastų daiktų visuma, kuri primintų gimtą šalį, būtų nepaneigiamas įrodymas, kad egzistavo ir nepriklausoma Lietuva.“

KOLEKCIONIERIUS NUO MAŽENS

H. Gaidis visą gyvenimą praleido statutinėje tarnyboje. Iš pradžių tarnavo Jungtinių Amerikos Valstijų oro pajėgose, vėliau dirbo Federalinio tyrimų biuro (FTB) agentu. Pasak pašnekovo, anuomet Lietuvos vardas nebuvo taip garsiai girdimas kaip dabar, todėl kiekvienas su lietuviškumu susijęs daiktas turėjo kiek kitokios, didesnės prasmės. „Man šie daiktai anuomet simbolizavo pačią Lietuvą. Niekas nežinojo, kuo baigsis sovietų okupacija, todėl norėjau, kad atsirastų daiktų visuma, kuri primintų gimtą šalį, būtų nepaneigiamas įrodymas, kad egzistavo ir nepriklausoma Lietuva“, – pasakojo H. Gaidis.

Dar pauglys pradėjęs rinkti monetas pašnekovas metėsi į lietuviškų eksponatų kolekcionavimą. Kadangi pokario laiku JAV gyveno nemažai „dipukų“, ir pirmieji eksponatai dažniausiai būdavo tautiečių atiduoti asmeniniai daiktai. Žinoma, daugelis jų buvo tarnavę įvairiose kariuomenėse.

H. Gaidis juokaudamas pasakojo, kad tolimas prezidento Algirdo Brazauskos giminaitis iš Baltimorės Balys Brazauskas Antrojo pasaulinio karo metais sugebėjo pabūti net penkių skirtingų kariuomenių kareiviu. Visa tai įvyko dėl atskirų nacionalinių dalinių inkorporavimo į skirtingas kariuomenes.

PARODA „IŠPAKUOJAM“

Lietuvos nacionaliniam muziejui kolekcionierius padovanojo daugiau nei 8 tūkstančius eksponatų. Tai – ginklai, dokumentai, antsiuvai, uniformos, kita insignija. Tarp eksponatų – žymioji Lietuvos karo laivo „Smetona“ vėliava.

Muziejus neatsitiktinai parodą pavadino būtent tokiu pavadinimu. Visa ekspozicija reikalauja nemažai laiko, bet įdomu dar ir tai, kad ji yra interaktyvi. Atėjęs jos apžiūrėti turėsi paplušėti ir pats. Eksponatai yra sudėti stalčiuose ir visų jų

tikrai nesimato. Atsiduri tarsi dar ne iki galo įrengtame muziejuje.

Muziejininkų teigimu, kas pusmetis paroda bus vis atnaujinama, nes fiziškai viską išpakuoti nėra toks paprastas darbas. Kaip jau minėta, nestinga ir šauliškų elementų. Tik reikia susirasti atitinkamą stalčių.

ŠAULIŠKUMAS

H. Gaidis didžiuojasi būdamas šauliu. Nors didžiąją laiko dalį praleidžia Baltimorės mieste, kur yra dirbęs Lietuvių namų administratoriumi, priklauso Bostono šaulių kuopai. Jo teigimu, buvimas šauliu jam yra pareiga, todėl nenuostabu, kad dovanotoje kolekcijoje be vargo galima rasti šauliškų antsiuvų, antpečių ir uniformų. Lieka tik spėlioti, kokiais keliais jie pasiekė kolekcininką.

Ypač unikalus šauliškų uniformų rinkinys, kuriame galima rasti tiek pirmąsias atkurtos Lietuvos šaulių uniformas, tiek JAV išseivijų dėvėtus rūbus. Įdomu, kad Amerikos lietuviai ant uniformų anksčiau siūdavo si antsiuvus su geltonu užrašu „Guard of Lithuania“ (liet. Lietuvos saugotojas).

Paklaustas apie vieną ar kitą eksponatą, kolekcininkas pažeria skaičių, pavardžių, datų laviną. Stebėtina atmintis ir gebėjimas interpretuoti nuoširdžiai stebina.

„I am a story teller“, – šypsosi šaulys. Iš tiesų, bendrauti su šiuo žmogumi yra didžiulė dovana.

Nuoširdžiai rekomenduojame aplankyti šią parodą. x

KAI SAULĖ LEPINA

TEKSTAS IR NUOTRAUKA:
Eduardas Klimenka,
Gabrielius E. Klimenka
#KlimEndka

Daugybė žmonių patiria perkaitimą, nes nežino, kaip nuo jo apsisaugoti, tad norisi priminti tam tikras elgesio taisykles, kurios padės nenukentėti.

GERK DAŽNIAU, NEI TAVE TROŠKINA

Esant karščiams vandens gėrimas yra vienintelis patikimas būdas atstatyti skysčių balansą organizme. Primename, kad skysčių netekimas yra pavojingas gyvybei. Netekus 10 proc. kūno skysčių kyla rimtas pavojus sveikatai, o 20 proc. – gyvybei. Tačiau tinka ne bet koks vanduo. Norint atsigaivinti geriausia gerti gryną vandenį, gausiai išprkaitavus pravartu gerti ir mineralinio vandens, nes jis atkuria druskų ir mineralų pusiausvyrą. Jei neturi mineralizuoto vandens, pravartu j paprastą vandenį įberti šiek tiek druskos. Nei vienam, nei kitam netinka gazuotas vanduo.

Norėdami atsigaivinti paprastai geriame kuo šaltesnį vandenį, tačiau jei atidžiau pastebėtum save, pamatytum, kad šaltas vanduo prasčiau malšina troškulį nei kambario temperatūros vanduo. Kodėl? Nes organizmas, norėdamas pasisavinti labai šaltą vandenį, turės jį šiek tiek pašildyti. Vanduo gali būti vėsus, bet jokiu būdu ne šaltas. Gėrimai su ledu taip pat prasčiau malšina troškulį.

Jei norisi efektyviau numalšinti troškulį, galima gerti vandenį su šiek tiek citrinų sulčių. Taip pat pravartu prieš nuryjant vandenį kurį laiką palaikyti jį burnoje.

Jei patekai į situaciją, kai vandens neturi, privalai kuo greičiau jo prasimanyti. Jei keliauji, užsuk į parduotuvę arba į pirmus pasitaikiusius namus ir gauk vandens. Kelios valandos be vandens karštą dieną, judant ar sunkiai dirbant, gali turėti labai liūdnas pasekmes. Niekad negerk vandens iš gamtos prieš tai jo nesterilizavęs ar termiškai neapdorojęs.

Dažniausia vandens gėrimo klaida: vienu kartu susiversti didelį kiekį. Jei esi įpratęs gerti vandenį du tris kartus per dieną susiversdamas po porą puodelių, tada vandenį geri netinkamai. Taip geriama vandens pasisavinti mažai, didžiąją jo dalį išskirdamas prakaito ar šlapimo pavidalu. Vandenį derėtų gerti dažnai, kas 15–20 min. po du tris gurkšnius, tada jo pasisavinsi maksimaliai, mažiau prakaituosi ir būsi labiau apsaugotas nuo dehidracijos bei perkaitimo. Gerklė dažniau, nei kyla troškulys, nes troškulys reiškia, kad jau patiri dehidraciją.

VANDUO IR ALKOHOLIS

Karštą vasaros dieną kiekvienas ieškome būdų atsigaivinti. Maudynės vandens telkinyje – puikus būdas. Tačiau būna, kad vasarodami prie vandens troškuliui numalšinti ir atsigaivinti bandoma geriant ne vandenį, o alkoholio turinčius gėrimus. Tačiau kas iš tiesų vyksta su tavo organizmu? Dėl saulės keliamo karščio netenki skysčių, alkoholis šį procesą tik paspartina, tave dar labiau troškina – tad vietoj atsigaivinimo netenki daugiau skysčių. Tas pats, beje, vyksta ir geriant vaisvandenių, kavą ir kitus tonizuojančius bei daug cukraus turinčius gėrimus. Todėl geriausia gerti vandenį.

Be to, net ir nedidelis alkoholio kiekis karštą dieną gali neprognozuojamai paveikti organizmą, todėl esant prie vandens telkinio, plaukiant baidarėmis ir

pan. derėtų susilaikyti nuo jo vartojimo. Juk nė vienas nenorime, kad linksma išvyka gamtoje patektų į kriminalines kronikas arba nekrologų skyrelį.

APRANGA IR FIZINIS AKTYVUMAS

Kaip ir žiemą, taip ir vasarą nebūna netinkamo oro, būna netinkami rūbai. Esant vasaros karščiams dėvėk natūralaus pluošto, laisvus, lengvai ir gerai praleidžiančius prakaitą drabužius; geriau vilkėti šviesiais drabužiais, nes jie atspindi saulės spindulius; avėk lengvą orui pralaidžią avalynę; galvą pridenk apdangalu arba dėvėk kepurę.

Ribok fizinį aktyvumą ir buvimą karštyje trukmę. Karštuoju metų laiku sportuok ir fizinius darbus atlik ryte arba vakare, t. y. iki 11 val. ryto ir nuo 17 val. vakaro. Jei tektų judėti arba dirbti dienos metu, judėk ir daryk viską gerokai lėčiau negu paprastai. Jei keliauji, tuomet stenkis laikytis pavėsio, nebūk saulės atokaitoje, venk tiesioginių saulės spindulių, nesiglausk ir nesėdėk ant karštų paviršių.

KAI PERKAISTI SAULĖJE

Šilumos smūgis arba perkaitimas – sveikatai pavojinga būklė, kurios metu sutrinka organizmo temperatūros reguliavimo mechanizmas. Perdega organizmo saugikliai ir jis nebesugeba tinkamai pašalinti šilumos pertekliaus. Dažniausios perkaitimo priežastys yra:

aukšta aplinkos temperatūra bei intensyvus saulės aktyvumas, ypač jei ji viršija 30 °C ir daugiau. Labai saulėtą dieną be debesų ir pavėsio mes sugeriamo maksimaliai daug šilumos, todėl tokiomis dienomis nederėtų aktyviai leisti laisvalaikio ir dirbti sunkaus darbo. Geriau juos atidėti rytinei ir vakarinei dienos daliai, kai saulės intensyvumas mažesnis.

Didelė santykinė oro drėgmė, viršijanti 60–70 proc. Tokiu oru mes gerokai gausiau prakaituojame, netenkame skysčių ir organizmui sudėtingiau tinkamai

vykdyti termoreguliaciją, prie to gerokai prisideda per mažas skysčių suvartojimas, kai jų pašalinimas – labai gausus.

Perkaitimą skatina šilumą ir drėgmę sulaikanti apranga, darbo įranga ir nevėdinamos patalpos taip pat labai didina perkaitimo riziką, taip pat lengvai perkaistama dirbant užterštoje aplinkoje, kai privaloma dėvėti specialias apsaugines priemones, tai paliudys kiekvienas, dirbęs COVID raudonojoje zonoje.

Taip pat perkaisti lengva pakeitus klimato zonas, pavyzdžiui, žiemą nukeliavus į Pietų kraštus, nes organizmas nebuvo pripratintas prie tokio karščio.

Perkaitimo riziką didina lėtinės ligos ir bendra sveikatos būklė, todėl greičiau perkaista vaikai ar gretutinių ligų turintys, senyvi, karščiui jautresni asmenys.

PERKAITIMO SIMPTOMAI

Aukšta kūno temperatūra, galinti pakilti 40 laipsnių, žmogus karščiuoja, tačiau neprakaituoja; odos paraudimas; galvos skausmas ir svaigimas; spengimas ausyse; pusiausvyros sutrikimas; stiprus ir padažnėjęs (gali siekti iki 160 kartų per min.) pulsas ir kvėpavimas (20 kartų per min.); stiprus troškulys, pykinimas ar šleikštulys; mieguistumas, vangumas, nenoras judėti; sąmonės aptemimas arba jos netekimas.

PIRMOJI PAGALBA PERKAITUS

Jei perkaitimas nesunkus, pakaks drungno dušo, vėsių kompresų, daug skysčių ir ramybės. Vis dėlto labai svarbu stebėti nukentėjusiojo būklę ir neleisti jam užmigti, kol bus akivaizdu, kad būklė stabilizavosi.

Sunkesniu atveju skubiai išvesk nukentėjusį iš karštos aplinkos; paguldyk vėsioje vietoje arba pavėsyje, guldyk būtinai ant nugaros, po kojomis pakišk pagalvę ar suvyniotus drabužius, taip pagerės galvos ir širdies kraujotaka; apklok nukentėjusįjį sudrėkinta drungnu vandeniu (37 laipsnių) antklode, kurią nuolat juos drėkink; nukentėjusiojo veidą vilgyk vėsiu vandeniu. Kūno temperatūrai nukritus iki 37,5 laipsnio, drėgną antklodę pakeisk sausa ir duok gerti vėsių skysčių. Jei nukentėjusysis be sąmonės, guldyk jį ant šono, vėdink, niekuo negirdyk ir skubiai vežk į gydymo įstaigą arba skambink pagalbos telefonu 112.

ANTRAS RAUNDAS: SAULĖS SMŪGIS

Saulės smūgiu vadinamas galvos smegenų pažeidimas dėl lokalinio perkaitimo ilgą laiką tiesiogiai veikiant saulės spinduliams nepridengtą (neapsaugotą) galvą ar sprandą, kai įkaista smegenų dangalų kraujas indai ir pakyla galvos smegenų temperatūra.

SAULĖS SMŪGIO SIMPTOMAI

Galvos skausmas ir / arba svaigimas; spengimas ausyse; mirgėjimas akyse; išbalusi oda; šaltas prakaitas; bendras silpnumas; pykinimas ir / arba vėmimas; padažnėjęs kvėpavimas bei pulsas; aukšta kūno temperatūra (iki 41 laipsnio); sąmonės netekimas arba alpimas. Laiku nesuteikus pagalbos galima mirtis dėl smegenų paburkimo.

PIRMOJI PAGALBA ESANT SAULĖS SMŪGIUI

Skubiai išvesk ar išnešk nukentėjusįjį iš karštos aplinkos į pavėsį ar vėsią vietą; paguldyk jį truputį pakelta galva arba pasodink; atlaisvink drabužius, ypač apykaklę; vėdink vėduokle ar pan.; suvilgyk jo veidą vandeniu, tuomet ant galvos dėk šaltą kompresą, jei yra galimybė, su ledu; duok gerti vėsesnio, bet ne šalto gėrimo. Jei nukentėjusysis prarado sąmonę, guldyk ant šono, vėdink, niekuo negirdyk ir skubiai vežk į gydymo įstaigą arba skambink pagalbos tel. 112. x

1. Vanduo karštomis vasaros dienomis atgaivina geriausiai, bet reikia nepamiršti saugaus elgesio – saugoti save ir kitus.

ŠAULIAI UKRAINIEČIUS KARIUS MOKĖ TAKTINĖS MEDICINOS

1

TEKSTAS: Mindaugas Atas,
Edgaras Kulikauskas

NUOTRAUKOS: iš asmeninio šaulių archyvo

9

Prasidėjus karui Ukrainoje iškilo specifinių mokymų poreikis šios šalies ginkluotosioms pajėgoms. Taip jau sutvarkytas pasaulis, kad ir kiek besiruoštum, vis ko nors pristinga. Ukrainoje, kaip ir kitose valstybėse, paskelbus karo padėtį visos statutinės institucijos, t. y. pasienio apsaugos tarnyba, vidaus saugumo tarnybos, policija, savanoriškosios karinės organizacijos, tapo sudėtine ginkluotojų pajėgų dalimi.

1. Bendra nuotrauka su Užgorodo patrulinės policijos kursantais.

2. Įgūdžių formavimas - turniketą svarbu gebėti uždėti ne tik sau.

Per asmeninius ryšius sužinojome, kad Užgorodo patrulinės policijos daliniui reikalingas taktinės medicinos kursas. Kaip dažnai pasitaiko, gavę tokį prašymą daugelis buvo nusiteikę kiek skeptiškai. Pirmiausia, įtarimą kėlė nežinomybė: ką ten rasime, kokio lygio pasirėngimą, kokį žinių bagažą ir panašiai. Taip pat nerimo kėlė stipriai „suspaustas“ kurso laikas. Įprastai TCCC [angl. *Tactical Combat Casualty Care*] mokymai trunka savaitę, o Ukrainoje esmę turėjome perteikti vos per kelias valandas ir didelėms grupėms. Buvo neramu.

Nepaisant to, tarp šaulių atsirado žmonių grupė, kuri turėjo mokymų patirties pagal TCCC metodiką ir Ukrainoje lankėsi ne pirmą kartą. Abejones išsklaidė ukrainiečių patikinimas, kad teoriją jie žino, ji dėstyta

ne kartą, tiesiog reikia praktinių įgūdžių. Vėliau, jau Ukrainoje, įsitikinome, kad tai tiesa. Nuvykę radome puikiai fiziškai ir morališkai pasiruošusius vyrus ir moteris, kurie esminius dalykus apie taktinę mediciną jau žinojo, mums beliko sukurti jiems palankias (stresines) sąlygas, kad galėtų praktikuotis ir tobulinti savo įgūdžius.

Drauge su žiniomis planavome vežti ir tam tikrą paramą daiktai, įranga. Juolab jos reikėjo ir mokymo kursui pravesti. Vertindami dalyvavusiųjų kariniuose veiksmuose ukrainiečių patirtį, nusprendėme daugiau dėmesio skirti praktinių veiksmų įgūdžiams formuoti masyvaus kraujavimo stabdymo turniketais, jungties vietoms ir kitoms žaizdoms tamponuoti, kvėpavimo takų pereinamumui ir kvėpavimo užtikrinimui esant krūtinės ląstos pažeidimui (pneumotoraksui), hipotermijai ir evakuacijai.

Sulaukėme nemenko palaikymo prieš kelionę. Visiems norime nuoširdžiai padėkoti. Su gerų žmonių pagalba pavyko surinkti reikalingas priemones: dešimtis turniketų, spaudžiamųjų tvarsčių, tvarsliaivos tamponavimui, šilumą atspindinčių plėvelių, neštuvų ir kitos reikiamos įrangos mokymams vykdyti. Vykome su mintimis, kad didžiąją dalį priemonių dovanosime.

Būsime atviri, artimuosius prieš kelionę teko raminti. Vykome į saugią Ukrainos zoną. Vakare sėdome į automobilį ir per 14 valandų įveikėme apie 1 000 km. 10 val. ryto jau buvome vietos patrulinės policijos dalinyje. Apie mūsų planuojamą vizitą jau buvo pranešta, tad atvykus jau laukė apie 40 vyrų ir moterų, pasirėngusių mokyti.

Pradžioje pastebėjome, kad ne visų motyvacija mokyti buvo didžiulė. Tačiau vėliau viskas susitvarkė: kurso dalyviai suvokė, kad su švaria uniforma iš mokymų negrįš. Teko voliotis, dėti turniketų, juk ekstremalioje situacijoje gelbėdamas gyvybę apie uniformas mąstai mažiausiai.

Su kiekviena grupe mokyti sekėsi vis geriau, nes patys geriau įvaldėme kalbą. Vakare apimdavo pasididžiavimo jausmas, kad atliekame prasmingą darbą.

Kitas dvi dienas dirbome įvairaus dydžio grupėmis, tiek su patruliais, tiek su štabo moterimis. Pastebėtina, kad po 2015 metų policijos reformos Ukrainoje naujosios patrulinės policijos personalo amžiaus vidurkis yra apie 30 metų. Šios tarnybos nariai yra rotuojami į frontą ir savo arsenale patrulinė policija turi net haubicų.

Kurso dalyviai suvokė, kad su švaria uniforma iš mokymų negrįš, nes ekstremalioje situacijoje gelbėdamas gyvybę apie ją mąstai mažiausiai.

2

Apie mūsų veiklą policijoje sužinojo vietos Nacionalinės gvardijos rinktinės vadovybė. Jie atvyko stebėti mokymų eigos. Po mokymų mūsų paprašė atvykti į jų rinktinės dislokacijos vietą ir pravesti mokymus ten. Ilgai nedvejodome ir sutikome. Kitą dieną po iškilmingos rikiuotės, atsisveikinę su Užgorodo patrulinės policijos bičiuliais, vakarop nuvykome į kalnuotos Užkarpatės miestelį, kur buvo įsikūrusi Nacionalinės gvardijos rinktinė. Nieko nelaukdami pravedėme mokymus apie 50–60 vyrų grupei.

Mokymų dalyviai buvo įvairaus amžiaus, nuo labai jaunų iki vos ne pensinio amžiaus. Motyvacija ir nusiteikimas buvo geras. Kai kurie vyrai jau buvo mokyti pagal TCCC, daugelis turėjo neblogai sukomplektuotus asmeninius pagalbos rinkinius. Po mokymų vakarodome su dalinio vadais. Jie kalbėjo, kad savo

rinktines kariniu paruošimu turi pasirūpinti patys, instruktorių trūksta, todėl buvo mums labai dėkingi, kad sutikome užsukti ir pas juos.

Ryte pravedėme mokymus likusiesiems ir po bendrų pietų pajudėjome namo. Mintyse liko šilti padėkos žodžiai mums ir visai Lietuvai ir prašymai apsilankyti dar. Tikimės, jei bus poreikis, grįšime ir vėl, nes tikime, kad tokios misijos yra labai svarbios ne tik mums, bet ir mūsų broliams bei sesėms Ukrainoje. Ir tai susiję ne tik su specifinių įgūdžių tobulinimu. Ukrainos kariams labai svarbus mūsų dėmesys ir palaikymas. x

SUBJEKTYVUS SAUGUMAS IR VALSTYBĖ

10

TEKSTAS: Valdas Kilpys

1. Piktavaliai nesnaudžia.

Kada jaučiatės saugūs? Tuomet, kai šoną spaudžia už diržo pakištas glockas, ar tada, kai žinote, kad jūsų vaikas, vienas grįždamas iš mokyklos, nebus užkabintas svetimo žmogaus? Suprantama, klausimai provokatyvūs, bet aiškiai rodantys, kad asmeninis, subjektyvus saugumas yra neatsiejamas nuo to, ką dėl jo didinimo daro valstybė, bendruomenė, draugai...

TRYS TRUMPOS ISTORIJS APIE NORĄ SAUGIAI GYVENTI

PIRMOJI

Neseniai sutikau pažįstamą kompiuterininką. Po pokalbio su juo pasijutau taip, it kas besiprausiant būtų atidaręs dušo kabinos duris ir atsistojęs šalia.

O reikalas štai koks: tas draugas (dėl suprantamų priežasčių jo vardo neminiu) dirba vienoje iš didžiųjų prekybos korporacijų duomenų bazių administratoriumi. Kartais, norėdamas pasisemti papildomų žinių apie artėjantį pasimatymą, jis „įlenda“ į duomenų bazes ir tikrina, ką pirkto jo draugė, kuriai jis jaučia didelę simpatiją (minėta draugė visada perka naudodamasi debetine ir nuolaidų kortelėmis).

Tarkime, jei tą vakarą buvo pirktas raudonasis vynas, tai pasimatymas reikš viena, o jei tam tikros higienos prekės – visai ką kita. Pati mergina, savaime aišku, nė nenučiuokia apie tokius mano pažįstamo „gebėjimus“ atsirasti laiku ir vietoje.

ANTROJI

Kai buvau studentas, dirbau prašmatniame viešbutyje. Jo savininkas, gana dviprasmiškos reputacijos žmogus, kartais pasilikdavo vakarais „pakalbėti apie gyvenimą“. Kartą nusistebėjau šio turtingo verslininko įpročiu nešiotis grynųjų kišenėje. „Studente, – tarė jis tada, – atsimink, kad tikrieji pinigai yra tie, kurie tavo kišenėje, o ne banke.“

Paskui dar paatviravo, kad vienas iš jo nesuskaičiuojamų pažįstamų yra stambaus banko Vindikacijos skyriaus viršininkas, su kuriuo jie tradiciškai retkarčiais „padaro po burnelę“. Tas draugas, jo teigimu, nors ir turi kreditinę kortelę, ja niekada nemoka. Išsigyrinėjęs daro tai „kešu“ [angl. *cash* – gryniesi].

TREČIOJI

Turiu keistą, stipriai išsilavinusį draugą, kuris iš principo nesinaudoja išmaniaisiais telefonais. Turi tokią seną liaudyje vadinamą *noškę* (suomių gamintojo „Nokia“ telefonas su mygtukais). Kartą jo paklausiau, kodėl šitaip, kodėl nenusiperka geresnio? Jis atsakė, kad mobiliuosiuose telefonuose esama programėlių, kurios reklamas parenka ne pagal jūsų lankytas vietas, internete ieškotas prekes ar konkrečiose svetainėse prabūną laiką.

Jo teigimu, egzistuoja tiesioginis ryšys tarp akimis matomų vaizdų, garsiai pasakytų žodžių ir net minčių apie geidžiamą daiktą ir to, ką neilgai trukus išvysti savo mobiliojo telefono ekrane. Tada pateikė pavyzdžius ir papasakojo, kaip atlikti keletą *stogą raunančių* eksperimentų. Atlikau. Regis, draugas yra teisus.

PRIVATUS IR VISUOMENINIS SAUGUMAS

Aukščiau išdėstytos istorijos yra neišgalvotos, tačiau kiekvieno valia tikėti jomis ar ne. Faktas tas, kad kiekvieno psichiškai sveiko asmens buvimas formaliai gali būti skirstomas į dvi dalis: privatų ir viešą gyvenimą (tiesa, esama dar tokio sunkiai nusakomo tarpusluoksnio, tačiau jis šiuo atveju nėra svarbus).

Privataus gyvenimo esmė – būti privačiam. Nesmagu, kai kažkas neprašytas veržiasi pro jūsų namų duris su kamera, dar nesmagiau, kai lendama į šeimyninį guolį, galiausiai juk nenorite, kad visi žinotų, ką valgėte šiandien?

O viešajam gyvenimui priklauso visos kitos „gyvenimų“ rūšys: darbas, pilietinė veikla (juk būtų keista, jei slėptumėte, kad esate šaulys [-ė]?), buvimas įvairių asociacijų, partijų, bendruomenių nariu ir t. t. Viešasis gyvenimas tam ir yra viešas, kad apie jį gali žinoti kiti ir apie jį daryti sau patinkančias išvadas.

Tačiau tiesa yra ta, kad privataus ir viešo gyvenimo supainiojimas dažniausiai tampa priežastimi jaustis nesaugiai. Ta proga – trys iliustratyvios istorijos.

TRYS ISTORIJS APIE PRIVATŲ IR VIEŠŲ GYVENIMĄ

PIRMOJI

Pažįstu nemažai žmonių, kurių asmeninius gyvenimus žinau geriau negu brolio. Socialiniuose tinkluose viešinami namai, jų interjeras, baldai, papuošalai, automobiliai. Detalai pasakojami laikai ir vietos, kada ir kur atostogaujama. Netruksta vaikų nuotraukų. Kartą viską viešinanti meniškios sielos pažįstama labai piktinosi vieno iš savo sekėjų noru kištis į jos asmeninę erdvę.

ANTROJI

Neretas šaulys atsiduria pratybose. Su telefonu. Tuomet į viešąją erdvę pasipila uniformuotų žmonių, ginklų, vietovių vaizdų. Lyg ir nieko blogo, juk vieša veikla, bet pamąščius rimčiau – ar verta?

TREČIOJI

Ne per seniausiai viename programišių interneto forume buvo publikuota duomenų bazė su dalies nuomos įmonės klientų duomenimis: vardais, pavardėmis, elektroninio pašto adresais, asmens kodais ir silpnai užšifruotais slaptažodžiais. Turbūt daugeliui aišku, ką galima nuveikti turint šiuos duomenis (data, vieta, laikas, kur važiuota ir t. t.). Būtų kvaila teigti, kad dabarties žmogui neverta jungtis prie įvairių įmonių duomenų bazių, tačiau dar kvailiau manyti, kad *Big Data* (liet. didieji duomenys) visuomet yra saugūs ir patikimai saugomi.

KĄ DARYTI, ARBA TRYS ŽMONIŲ GRUPĖS

Sveikas ir kritiškai apmąstytas viešo ir privataus gyvenimo persipynimas yra bene pagrindinė sąlyga jaustis saugiai arba, kaip dabar madinga sakyti, komforto zonoje. Ir priešingai – emus dominuoti kuriam nors „gyvenimui“ ši zona trauksis.

Šiame kontekste labai paranku įvardyti visuomenę sudarančias grupes, kurios į teisę būti saugiam ir laisvam reagoja kiekviena savaip.

Kiekvienoje valstybėje yra nedidelis skaičius tų, kuriems nors kuolą ant galvos tašyk – jie liks prie savo įsitikinimų šioje srityje. Sigitas Tamkevičius, Petras Cidzikas, Antanas Terleckas, Alfonsas Svarinskas, Nijolė Sadūnaitė – čia apie juos. Būti laisviems ir saugiems yra jų prigimties pagrindas. Net atsidūrę ten, kur nesaugu, jie – saugūs.

Kita dalis – tie, kurie įsitikinimus keičia it kojines, – visuomenėje yra kiek didesnė. Vieną kartą jie it atviros knygos, kitą net žodžio neišpeši. Nereikėtų manyti, kad jie sudaro daugumą. Jų saugumo jausena kintanti, permaininga. Tačiau šie asmenys apie tai mąsto ir tuo rūpinasi.

Daugiausia žmonių priklauso „pilkajai zonai“. Kitaip tariant, atėjus pasirinkimo momentui, jie ilgai ir kartais skausmingai galvoja, kaip elgtis. Tai „kompromiso ieškantys žmonės“. Nebus klaida sakyti, kad kiekvienas maždaug nujaučia, jog yra būtent šios grupės narys. x

GRAND POWER PISTOLETAI: JIE NEBIJO BŪTI KITOKIE

TEKSTAS: Valdas Kilpys

1. Grand Power gamina itin platų pistoletų modifikacijų asortimentą.

PISTOLETAI GURMANAMS

Apie Grand Power gamyklą, įsikūrusią Slovakijoje, Banska Bistricoje – *Slovenská Ľupča* mieste, kiek užsiminėme pristatydami kitus įmonėje „Defensus“ galimus įsigyti ginklus: dvi pusautomatių modifikacijas modifikacijas „Stribog RSR9A2 Gen2“ ir „Stribog RSR9A3 Gen2“. Jaroslavas Kuracina – steigėjas, savininkas ir pagrindinis konstruktorius – iš senelių paveldėjo aistrą ginklams, tačiau ji neapsiriboja vien „ilgaisiais“ ginklais.

Skiriamasis šių pistoletų bruožas, kuris nustebina bet kurį prie populiariųjų trumpųjų ginklų pripratęsį šaulį, – judant spynai besisukiojantis vamzdis.

Minimoje gamykloje pasaulį išvydo unikali konstrukcijos pistoletų „šeima“, kuri jau 2015 metais žymiausioje parodoje IWA sulaukė pripažinimo. Kaip dažniausiai nutinka, pirmiausia jų patikimumą ir puikias šaudymo savybes pripažino amerikiečiai. Kita vertus, „Defensus“ ginklininko Andréjaus teigimu, kad įvertintum šių pistoletų gerumą, nepakanka juos vien palaikyti rankose. Jų „gėris“ visiškai atsiskleidžia šaudykloje, kai šaulys pajunta pistoleto stabilumą ir gerėjančius rezultatus.

Grand Power pistoletų „šeimą“ sudaro nemažai įvairių modelių, tačiau visus juos vienija bendra savybė: pistoletai yra unikali konstrukcijos, kurią įvertina pirmiausia nemenką šaudymo praktiką turintys šauliai, kurie šaudydami labiau jaučia ginklų niuansus.

UNIKALI MECHANIKA

Kaip jau minėta, skiriamasis šių pistoletų bruožas, kuris nustebina bet kurį prie populiariųjų trumpųjų ginklų pripratęsį šaulį, – judant spynai besisukiojantis vamzdis. Jis ne nusileidžia žemyn, o pasisuka 35–45 laipsnių kampu pagal laikrodžio rodyklę. Tai tikrai neįprasta sistema, bet kaip kiekvienas dalykas ginkluose, yra puikiai apmąstyta ir turinti prasmę. Slovakų inžinieriai pasirinko unikalų mechaninį sprendimą pirmiausia siekdami mažinti atatrangą ir didinti stabilumą šūvio metu.

Išardžius ginklą [ardymas šiek tiek primena *Walther PPK*, nes reikia pradėti nuo skliautelio trūktelėjimo žemyn] viskas pasirodo esą ne taip sudėtinga, kaip atrodo iš pirmo žvilgsnio. Tiesiog iš polimerų pagamintoje ginklo apatinėje dalyje yra įmontuotas besisukinėjantis cilindriukas, ant kurio ir slankioja meistriškai išfrezuota vamzdžio plokštuma.

Ši sistema dėl vamzdžio sukimo šonan taip pat leidžia sumažinti grąžinamosios spyruoklės standumą. Kitaip tariant, pats ginklas pasidaro „minkštesnis“, nes dalis atatrangos panaudojama sukamajam momentui, kuris nepersiduoda rankai ir šaulys nejaučia „kalimo“ į galūnę.

Atskirų pagyrų nusipelnė nuleistukas: jo nuspaudimas itin „minkštas“ ir „trumpas“. Šuderinus padidintą pistoleto stabilumą su puikia nuleistuko mechanika gaunama puiki kombinacija, kurios privalumai išryškėja šaudant dupletais ar dinamiškoje situacijoje, kai reikalinga per trumpą laiką paleisti daugiau taiklių šūvių. Grand Power išlieka neabejotinai stabilus, palyginti su tradicinių

sistemų pistoletais.

MODIFIKACIJOS

Visiems Grand Power pistoletams būdingos bendros savybės, kurios juos daro išskirtinius. Pradėsim nuo to, kad visose modifikacijose labai patogūs ir dideli dėtuvių išėmimo mygtukai, kurie iš tiesų yra ambidekstriniai.

Visos dėtuvės (metalinės, nes kokybė pirmiausia) tinka visų modelių pistoletams. Kitaip tariant, jei norite turėti to paties gamintojo pistoletus, kurie bus naudojami skirtingomis progomis (savigny, treniruotėms, sportui ir t. t.), dėl dėtuvių sukti smegenų nereikės – jų turėsite tikrai pakankamai.

Grand Power P1 yra kompaktiškas pistoletas, skirtas savigny. Telpa 15 šovinių. Didžiausias netikėtumas – itin malonus nuleistukas. Labai trumpas ir minkštas nuspaudimas.

Grand Power Q100 kiek didesnis nei P1. Tinka tiek dinaminiu šaudymu užsiimantiems šauliams, tiek statutinių institucijų atstovams. Ginklas komplektuojamas su 4 rankenomis, kurios leidžia ginklą pritaikyti prie kiekvieno šaulio. Itin malonus, platesnis nei Glock papildomas saugiklis nuleistuke. Spaudžiant nė nesijaučia.

Grand Power K100 yra dvejetainis pistoletas, skirtas tiek varžyboms, tiek savigny.

Grand Power K100 X-Trim žinovų vadinamas paslėptu deimantu. Priekinėje ginklo dalyje yra išfrezuotos kiaurymės, kurios pistoletą ne tik puošia, bet ir lengvina. Itin aiškūs ir dideli taikikliai bei įpjovos spynai užtaisai.

Grand Power K100 X-Calibur iš karto traukia akį savo egzotiška išvaizda. Turi dar daugiau išfrezuotų kiaurymių nei X-Trim, todėl yra lengvas. Jo vamzdis yra estetiškai blizgus ir turi išilgines įpjovas it snaiperinio ginklo.

Ne per seniausiai GP pradėjo gaminti pistoletus su abreviatūra K105, kurie gali automatiškai šaudyti dupletais ir net automatiškai ugnimi. Suprantama, Lietuvoje jų nerasite dėl įstatymų ribojimo. Kiek teko žiūrėti ginklų ekspertų įspūdžius, visi kaip vienas sutaria, kad šoninio sukimo vamzdis ginklui šaudant automatiškai ugnimi yra absoliutus plusas, nes radikaliai padidina ginklo stabilumą. Iš 15 m atstumo pradaužų sklaidą neviršydavo delno dydžio. x

KARO TECHNIKOS EKSPOZICIJA BYLOJA APIE VIS DAR NAUDOJAMĄ KARIUOMENĖJE TECHNIKĄ

TEKSTAS: Vaiva Sveikataitė
NUOTRAUKOS: Žana Ruseckaitė

1. Švedų žymieji visureigiai – „BandVagn“ (Bv-206).

2. „Unimog 404“ – nedideli, keturių ratų, ypač gero pravažumo technika.

Stebint šių dienų aktualijas galima matyti ryškų susidomėjimą karine technika. Na, o į karinės technikos apibrėžimą gali būti įtraukiami įvairūs prietaisai, kovos mašinos, ginkluotė ir kitos techninės priemonės. Turbūt galima sutikti, kad dažniausiai pastebima technika – šarvuotos vikšrinės ir sausumos transporto priemonės. Šios technikos netruksta Vytauto Didžiojo karo muziejaus padalinyje, VI forte įsikūrusioje Karo technikos ekspozicijoje. Tai unikali vieta, kurioje koreliuoja istoriškai svarbūs fortifikacijos įtvirtinimai ir karinės technikos ekspozicija, esanti po atviru dangumi. Ekspozicija aktuali dar ir tuo, kad joje galima atrasti technikos, kuri vis dar naudojama arba buvo naudojama Lietuvos kariuomenėje. Ekspozicija taip pat suteikia unikalią galimybę dalį technikos išbandyti, įlipti į ją.

Pasak istoriko Arvydo Gaidžio ir pulkininko Stasio Knezio, nuo 1992 metų Lietuva ginkluotė ir karo techniką perka iš kitų valstybių. Didesnę ginkluotės ir karinės įrangos dalį padovanojo tokios

šalys kaip Jungtinės Amerikos Valstijos, Norvegija, Švedija, Vokietija. Būtent iš šių šalių gautos technikos galime atrasti ir Karo technikos ekspozicijoje šiandien.

Remiantis Lietuvos kariuomenės pateikiama informacija, šiandien Lietuvos kariuomenės arsenalą sudaro tik Vakarų šalių gamybos ginkluotė ir karinė technika, kuri atitinka NATO standartus. Vis dėlto galima rasti technikos, kuri funkcionuoja kariniuose daliniuose ilgiau, nei tikėtasi. Tokia technika dažniausiai pritaikoma atlikti paprastas, nereikalaujančias technikos naujumo funkcijas.

Norint pristatyti techniką vertėtų pradėti nuo transporterių M113 A1 (šalis gamintoja – Jungtinės Amerikos Valstijos). Tai technika, kuri buvo eksploatuojama 50 pasaulio šalių. Tad akivaizdu, kad šarvuotas transporteris yra vienas populiariausių pasaulyje tarp vikšrinių transporto priemonių. Technikos populiarumą įrodo ir tai, kad transporterių buvo pagaminta daugiau nei 80 tūkstančių vienetų. Be abejo, tokia technika apsaugo nuo kulky ir skeveldrų. Tačiau ji neturi sunkiosios ginkluotės, būtent todėl NATO šalyse priskiriama prie šarvuotųjų

transporterių. Naudojant transporterio pagrindą, technikos funkcijas galima keisti. Dažniausiai montuojamos: vadavietės, ryšio centrai, medicininės ir techninės evakuacijos vykdymo mašinos, na, ir galiausiai technika puikiai pritaikoma kariams ar kroviniams pervežti.

Iki šiol naudojant vikšrinės priemonės platformą sukurta daugiau nei 40 jos modifikacijų, šiandien Lietuvos kariuomenėje vis dar naudojama A3 modifikacija. Tuščio šarvuoties masė – 9,6 tonos, su visu koviniu komplektu – iki 11 tonų. Tokios technikos įgulą sudaro 2 asmenys, o pervežti galima iki 11 karių. Nuotraukoje galite matyti, kaip 2021 metų kovą tokie transporteriai buvo naudoti J. Vitkaus inžinerijos batalione, vykdant karinės technikos vairavimo mokymus.

Svarbu pabrėžti ir tai, kad tokia M113 transporto priemonė sulaukė nemažai visuomenės dėmesio, kai buvo perduota Ukrainai kaip parama. Lietuvoje ši technika perduoda birželio pradžioje, tai bendra Lietuvos kariuomenės ir Krašto apsaugos ministerijos iniciatyva. M113 šarvuotieji transporteriai Ukrainai taip pat buvo perduoti ir kitų šalių, pavyzdžiui, Jungtinių Amerikos Valstijų. Šalis Ukrainą parėmė skirdama 200 tokių transporterių.

Lankytojų dažnai pastebimi švedų žymieji visureigiai – „BandVagn“ [Bv-206]. Transporto priemonė susideda iš 2 arba 3 dalių (vagonėlių). Tad mašinoje gali tilpti iki 17 žmonių. Pagrindinė funkcija – pervežti įvairiomis ir dažniausiai nepalankiomis sąlygomis karius. „BandVagn“ visureigiai gali įveikti tiek pelkėtas teritorijas, tiek sniegynus. Žinoma, mašina galima pervežti ekipuotę ar kitą kariams būtiną ginkluotę. Kaip ir kita karinė technika, taip ir BV-206 gali būti pritaikytas įvairioms funkcijoms atlikti, keičiant jo komplektaciją. Nors technika neturi šarvo, dėl šios priežasties palyginus lengva ir galima ją transportuoti kur kas paprasčiau. Švedijos ginkluotųjų pajėgų informacijos teigimu, transporteris su laiku tapo gynybos pasaulio ikona. Nuotraukoje galite matyti Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono Bendrosios inžinerijos kuopos lauko pratybas, kuriose būtent buvo naudojami „BandVagn“ (nuotrauka fondų, SO-191). Tokia technika dar ir šiandien gali būti aptinkama Lietuvos kariuomenės karinių oro pajėgų oro gynybos batalione. Lietuvos kariuomenė „BandVagn“ naudoja nuo 2001 metų.

Naudojamos technikos rastume ir ratinės technikos aikštelėje. Tiesa, ne taip dažnai randamos kariuomenėje kaip prieš tai minėtosios vikšrinės technikos. Vis dėlto turime „Volvo L-48546-6 Viking“ sunkvežimių (šalis gamintoja – Švedija).

2

Jie gaminti nuo 1959 iki 1973 metų. Vieną veikiančių turi ir Karo technikos ekspozicija, kuris yra naudojamas atlikti kasdienes muziejaus darbus. Šie sunkvežimiai iki šiol laikomi vieni populiariausių tarp švedų „Volvo“ kurtų. Taip yra dėl „Viking“ paprastumo bei pritaikymo civiliniame sektoriuje.

Verta paminėti tai, kad „Volvo Viking“ labai panašūs į „Volvo Titan“ sunkvežimius, kurių taip pat galima atrasti mūsų ekspozicijoje. Šie skiriasi savo išvaizda ir tuo, kad „Volvo Titan“ yra šiek tiek didesni. „Viking“ populiarus atliekant ne tik karines funkcijas, bet ir retkarčiais naudojant medienos ar statybų versle, taip pat pasižymėjo ypač geru mobilumu reljefe. Dalis ekspozicijoje turimų „Volvo Viking“ tarnavo Lietuvos kariuomenės Karinėse oro pajėgose.

Ekspozicijoje randame ir vokiškų „Magirus Deutz“ sunkvežimių. Šiandien tokių „Magirus“ Lietuvos kariuomenė neturi daug, o ir likę sunkvežimiai naudojami tik logistinėms reikmėms. Ilgą laiką Lietuvos kariuomenės sudėtyje jie buvo naudojami įvairiems kroviniams pervežti ir vežioti karius į pratybų vietas. Šiandien Lietuvos kariuomenėje vis dar galima rasti „Magirus Deutz 178D 15AL“ ir „Magirus Deutz Jupiter“ sunkvežimių.

Vokiškos technikos ekspozicijoje turima ir daugiau. Vieni iš lankytojų pastebimiausių sunkvežimių – MAN 630L2A. Tokie buvo naudoti dar visai neseniai, nepaisant to, kad gaminti nuo 1953 metų. Tikėtina, kad tokią techniką turėjo MPB „Geležinis Vilkas“, o vėliau atiteko ir KASP Kęstučio apygardos 9-ajai rinkinei. Šių sunkvežimių

buvo gaminamos trys modifikacijos, dvi – civiliam sektoriui, trečioji (L2) pritaikyta karinėms funkcijoms. Minėta modifikacija būtent ir buvo populiariausia.

Dar vieni vokiški sunkvežimiai, kuriuos verta paminėti, – „Unimog 404“ – nedideli, keturių ratų, ypač gero pravažumo technika. Gamintojas – „Mercedes-Benz“. Gamyba pradėta 1955 metais, gaminti iki 1980 metų. Tokie visureigiai skirti 1 500 kg apkrovai. Sunkvežimiai į Lietuvą atkeliavo iš Danijos. Pirmiausia buvo kurti naudoti agrokultūrai, tačiau tik vėliau pritaikyti karo ir kitoms civilinėms reikmėms. Civiliniame sektoriuje buvo dažniau naudojami tokie „Unimog“ su pailginta baze, kuri turėjo ketverių durų kabiną. Šie automobiliai dėl savo paprastumo ir patikimos konstrukcijos lengvai gali įveikti vandens brastas, griovius ir kitas kliūtis. Dėl savo gerų savybių buvo plačiai naudojami daugelyje Europos šalių. Nuotraukoje galite matyti Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono Perkėlų kuopą. Čia matoma, kaip pontoniniu keltu per Nemuną persikelia kariai ir karo medicinos „Unimog 404“ automobilis (nuotrauka iš fondų, SO-42).

Vis dėlto svarbu pabrėžti tai, kad ši technika nėra masiškai naudojama. Dažniausiai išlikusių minėtų sunkvežimių, transporterių yra likę vienetai, o išėjus šiam straipsniui jau gali būti ir nebeuždujami. Nepaisant šios technikos amžiaus, svarbu suprasti jos indėlį padedant Lietuvos kariuomenės daliniams atlikti kasdienes užduotis. Tad tai unikali technika, įrašyta į Lietuvos kariuomenės istoriją ir vis dar matoma ir aktuali Karo technikos ekspozicijoje, VI Kauno forte. x

VYTAUTĖ KUPČIŪNAITĖ: LIETUVOS KARO AKADEMIJA – MANO TINKAMAI PASIRINKTAS KELIAS

1

TEKSTAS: Lina Vaitiekūnaitė
NUOTRAUKA: Eimantas Genys

1. Pirmojo karininko laipsnio suteikimo ceremonija.

„Dabar smagu viską, kas įvyko studijuojant Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje, prisiminti“, – sako šaulė Vytautė Kupčiūnaitė, kuri, kaip ir kiti absolventai, liepos mėnesį prisiekė tarnauti Lietuvos valstybei ir, gavusi pirmąjį karininko – leitenanto – laipsnį, pradeda tarnybą Lietuvos kariuomenėje. Mergina prisimena ketverius Akademijoje praleistus metus ir laiką Lietuvos šaulių sąjungoje, renkantis profesiją ir, kaip ji pati sako, gyvenimo būdą, nes tai yra kelias, kuriuo eiti ją įpareigoja kario ir šaulio priesaika.

Tarp šaulių yra svarbus bendravimas ir komandinis darbas, o tada jau įgyji vadovavimo įgūdžių.

PAŽINTIS SU KARO AKADEMIJA PRASIDĖJO ŠAULIŲ SĄJUNGOJE

„Esu kaunietė ir priklausau Vytauto Didžiojo šaulių [Kauno apskr.] 2-ajai rinktinei. Šaulio priesaiką daviau tada, kai suėjo 18 metų. Tačiau į šaulių veiklą įsitraukiau nuo 16-os, – pirmaisiais įspūdžiais dalijasi Vytautė. Tada draugų kompanijoje susipažino su šauliu ir jo pasakojimai apie šaulių veiklą ją „užkabino“. – Mane nusivedė į susitikimą su jais, susidomėjau – taip viskas ir prasidėjo. Daug laiko tada skyriau šauliams – jų renginiams, stovykloms, pratyboms, rikiuotėms, paskaitoms ir pan. Tuomet greitai gavau pareigas – tapau būrio vade – ir, galima sakyti, pirmą „šaltą dušą“ – turėjau suprasti, kas yra būrio vadas. Man šios pareigos patiko, nors, aišku, atsakomybės buvo nemažai, nes turėjau būti atsakinga už trisdešimties 14–16 metų paauglių būrį.“

„Tarp šaulių yra svarbus bendravimas ir komandinis darbas, o tada jau įgyji vadovavimo įgūdžių. Todėl drąsiai galiu sakyti, kad pradiniai lyderystės įgūdžiai susiformavo būtent Šaulių sąjungoje, – paaiškina karininkė. – Ši patirtis man – tai labai daug ir karčios, ir nekarčios patirties, išmokyti pamokų.“

Kalbėdama apie šaulių veiklą, Vytautė sako, kad taip susipažino ir su Karo akademija, nes iki tol nieko apie ją nežinojo: „Pagalvojau, kad čia noriu būti – studijuoti, nes karyba, t. y. pratybos miške, darbas komandoje ir pan., mane „vežė“. Tai supratau priklausydama Šaulių sąjungai.“

PRAVERTĖ ŠAULIO ĮGŪDŽIAI

Vytautė tik patvirtina, kad pirmasis semestras jai, kaip kariūnei, buvo gana panašus į veiklą Šaulių sąjungoje, todėl buvo lengviau adaptuotis, prisitaikyti prie kariūnų studijų ritmo. Paklausta, ar bendrakursiams tada nereikėjo jos, turinčios karinės patirties, patarimų, mergina atsako jau kaip šaulė: „Jeigu pamatai, kad gali padėti, žinoma, pasakai ir patari, bet per daug nelendi. Šiaip šauliai tokiu atveju paprastai neperša savo nuomonės.“

Nepiršo savo nuomonės ji, kaip pasakoja, ir būdama kariūne, susitikusi su jaunaisiais šauliais, kuriems teko pristatyti Lietuvos karo akademiją. „Trečiame kurse mes, kariūnai, kurie esame ir šauliai, dalyvavome šaulių stovyklose. Aš dalyvavau Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago rinktinės stovykloje. Ten pasakojau apie studijas. Bet kartu man buvo malonu vėl susitikti su savo rinktinės šauliais. Susirinko tie patys žmonės, tie patys vadai, todėl buvo labai smagu viską prisiminti. Džiaugiuosi, kad tada, kai tik galime, mes, šauliai, pasimatome.“

SVARBIAUSIA – NEPASIDUOTI

Kalbėdama apie ketverius Karo akademijoje praleistus metus, mergina jų nevertina – buvo jie geri ar blogi, lengvi ar sunkūs: „Ir nežadu to daryti, nes negaliu palyginti, juk kitur nesimokiau. Kiti studentai sako: „Oi, kaip pas mus sunku“, bet suprantu, kad kiekviena specialybė turi savo plusų ir minusų.“

Ir Vytautė iš karto priduria: „Bet mes turime baigti universitetines studijas ir karinio rengimo programą. To kitur nėra. Lietuvos karo akademijoje mokaisi karybos ir tampa karininku, o kartu įgyji ir aukštąjį universitetinį išsilavinimą. Bakalauro diplomą reikalingas, nes parodo, kad įgijai ne tik karybos žinių.“

Pasak jos, į šią aukštąją mokyklą įstojęs jaunas žmogus visų pirma turi būti pasiruošęs kariniam rengimui ir to norėti, o tada ir nepasiduoti: „Pirmame kurse, taip, būna sunku, bet aš čia nematau nieko blogo. Pradžią juk yra adaptacija. Aišku, būna sunkių akimirkų ir vėliau. Bet sau pasakai: tu čia pati atėjai, niekas tavęs nevertė, todėl susiimk. Kai kada nepasiseka, bet savęs „nepaleidi“ ir eini į priekį. Juo labiau kad pirmame kurse duodi kario priesaiką, todėl viską mesti be svarių priežasčių, imti ir išeiti būtų gėda.“

Vytautė prisimena, kad reikėjo ne kartą prisitaikyti ir jai. „Skirtingai nuo kitų studentų, kariūnai mokosi ir gyvena toje pačioje teritorijoje, – paaiškina mergina. – Čia labai gerai, nes už tai tu nieko nemoki, gauni aprangą, maitinimą ir kitų dalykų, dar stipendiją, gali sportuoti ir kitaip leisti laisvalaikį. Bet yra taisyklės, ir turi jų laikytis. Pavyzdžiui, kada panorėjis iš Akademijos neišeisi. Aišku, iš pradžių būna nelengva. Bet išmoksti su viskuo susitaikyti. Suprantama, kai baigę Akademiją išeiname tarnauti į skirtą Lietuvos kariuomenės dalinį, vėl laukia adaptacija, vėl reikia priprasti prie naujos aplinkos.“

KAS BUVO LENGVIAUSIA IR PATIKO KARO AKADEMIJOJE?

„Žinoma, karinis rengimas buvo įdomiausia dalis, – nedvejodama atsako absolventė. – Manau, tai, ką gavome per šiuos ketverius metus, yra patikimas ateities karjeros pamatas. Ką mums davė instruktoriai? Labai daug. Jiems reiškiu didelę pagarbą, kad savo žinias ir patirtį perduoda kariūnams. O kiek įsisaviname, jau nuo mūsų pačių kaip asmenybių ir karių priklauso. Aš visada stengiausi klausyti ir sužinoti kuo daugiau.“

Visada prisiminsiu vieno instruktoriaus žodžius, pasakytus baigus labai intensyvią šaudymo vadovo kursą, kai paskutinę dieną atsisėdusi pasiskundžiau: „Kaip sunku!“ O jis man atsakė: „Žinai, po šio kurso galėsi atsistoti prie bankomato, pasiimti stipendijos pinigus ir jaustis jų verta. Jūs iš tikrųjų dabar viską idealiai padarėte.“

Baigusi studijas Vytautė jaučiasi viską padariusi, kad taptų karininke. Norėtų eiti pėstininkų būrio vado pareigas: „Manau, mano viena stipriųjų savybių yra gebėjimas bendrauti, komunikuoti su kitais žmonėmis. Man tai patinka ir įdomu.“

KODĖL NAUDINGA BŪTI ŠAULIŲ SĄJUNGOS NARIU?

Vytautė patvirtina, įdomios ir naudingos veiklos Lietuvos šaulių sąjungoje patirties ji jau turėjo prieš stodama į Lietuvos karo akademiją. „Dažniausiai į Akademiją stoja Krašto apsaugos savanorių pajėgose tarnavę asmenys arba šauliai. Retai, bet būna, kad čia įstoja su kariuomene nesusidūręs žmogus. O šauliams kariuomenė pažįstama, nes jų instruktoriai – aukšto lygio profesionalai, stovyklos ir mokymai jų metu organizuojami kaip, pavyzdžiui, šauktinių pratybos per devynis tarnybos mėnesius. Dėl to jie irgi geriau įsivaizduoja, kas yra kariuomenė, ko galima tikėtis joje tarnaujant ir studijuojant Karo akademijoje“, – sako mergina.

GERI DRAUGAI PADEDA PASIRINKTI

Absolventė, prisimindama, kaip rinkosi karininko profesiją, džiaugiasi, kad visų pirma pasirinko Šaulių sąjungą, o joje – draugus. „Man jie paaiškino ir padėjo suprasti, kas yra istorija, pilietiškas ir kokia mūsų, kaip piliečių, pareiga, kaip turime vieni su kitais bendrauti ir pan. Tikiu, kad jauniems žmonėms tinkami draugai padeda pasirinkti tinkamą gyvenimo kelią. Todėl esu įsitikinusi, kad Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija buvo mano tinkamai pasirinktas kelias.“ x

ŠAULYSTĖS TAŲSA

14

TEKSTAS: Modesta Bogužaitė
NUOTRAUKOS: iš asmeninio šaulių archyvo

1. Šauliškoje veikloje niekada netrūksta judesio.
2. Iš šauliškų dienų.

Neretai pirmoji jauno žmogaus pažintis su Lietuvos šaulių sąjunga būna mokykloje ir tai turbūt viena geriausių galimybių skatinti jaunų žmonių patriotiškumą. Keičiantis laikui, kinta ir mus supanti aplinka, mūsų statusas visuomenėje, iš moksleivio tampama studentu, iš studento – darbuotoju ir taip nenutrūkstamai visą gyvenimą. Įdomu sužinoti, koks virsmas vyksta žvelgiant iš jaunojo šaulio perspektyvos, kai jis tampa studentu. Savo patirtimi sutiko pasidalyti du šauliai studentai: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos 2 kurso kariūnė Karolina Kinderytė ir Vilniaus universiteto 1 kurso studentas Edvinas Mėčius.

Jauno šaulio priešistorė.
Ką veikėte, kai buvote
jaunaisiais šauliais mokykloje?

Karolina. Pradėsiu galbūt nuo to, kad šaulius pradėjau lankyti būdama labai jauna, dešimties jau vaikščiojau į mokyklą, o sulaukusi 12 metų daviau pasižadėjimą. Nebe už kalnų 21-eri, o atrodo taip neseniai viskas vyko. Iš pradžių turėjau siaurą žinių bagažą apie LŠS, bet paaugusi vis labiau įsitraukiau į šaulišką veiklą. Labai daug bendraklasių ir draugų pritraukiau prisijungti prie šios organizacijos, nes pati buvau būrio vado pavaduotoja, tad norėjosi, kad kuo daugiau draugų būtų šalia. Žinoma, kai kurie liko šaulių gretose, kai kurie ne, bet, kad ir kaip būtų, pati savo kelią kuopoje, rinktinėje ir Sąjungoje tęsiau. Stengiausi važinėti į kuo daugiau stovyklų, susipažinti su kuo daugiau bendraminčių. Ne vienus metus dalyvavau tarptautinėje stovykloje „Žalgiris“. Tikriausiai, 2018 metais šios stovyklos metu buvau atrinkta vykti į stovyklą Didžiojoje Britanijoje atstovauti LŠS. Labai dažnai prisijungdavau prie organizuojamų žygių, minėjimų ar kuopos / rinktinės renginių. Dabar smagu prisiminti, tai – vieni geriausių mano vaikystės atsiminimų.

Edvinas. Būdamas jaunuoju šauliu, turėjau galimybę dalyvauti įvairiose veiklose. Nemažą mokymų dalį sudarė rikiuotės mokymas, šaudymas, teorinės paskaitos. Kelis kartus per metus būdavo organizuojami topografijos mokymai, kuriuos sudarė tiek teorinės, tiek praktinės dalys. Pats laukiamiausias kiekvieno pavasario renginys – kelių dienų žygis. Stovyklose įgydavome įvairių žinių, aktyviai stengiausi įsitraukti į visas veiklas, kad užsitarnaučiau aukštesnę pakopą.

Kaip pasikeitė šauliškas gyvenimas pradėjus studijas aukštojoje mokykloje?

Karolina. Kadangi savo ateitį sieju su Lietuvos kariuomene ir studijuoju Vilniuje, o kuopa likusi Suvalkijoje, Kazlų Rūdoje, nesu aktyvi šaulė rinktinėje, tačiau radau puikią progą nepamesti šauliškumo ir sostinėje prisijungiau prie Lietuvos šaulių studentų korporacijos „Saja!“.

Kokiomis veiklomis stengiesi nepamesti šauliškumo?

Edvinas. Vis dar stengiuosi padėti ugdyti jaunuosius šaulius, pats elgtis civiliniame gyvenime taip, kaip šauliui pridera. Atlieku KASP tarnybą, kuri reikalauja nemažai laiko ir pastangų, todėl neretai kitoms veikloms pritrūksta laiko. Tačiau džiaugiuosi, kad tarnyba padeda sukaupti įvairesnės patirties, kuria galiu dalytis su šauliais.

Taip pat stengiuosi nepamesti tradicijų dalyvaudama žygiuose ar bėgimuose.

Ar jaučiasi tam tikri pokyčiai iš jaunojo šaulio tapus šauliu?

Karolina. Atsakomybė – tikriausiai šis esminis dalykas įgavo daugiau reikšmės mano gyvenime. Kai tapau šaule, jau buvau prisijungusi prie KASP gretų ir davusi kario priesaiką, kur pasižadėjau negailėdama jėgų ir gyvybės ginti Lietuvos laivę ir nepriklausomybę. Taigi Šaulio pasižadėjimas užtvirtino ir suteikė dar tvirtesnį suvokimą, kam esu pasiryžusi dėl mylimos Tėvynės.

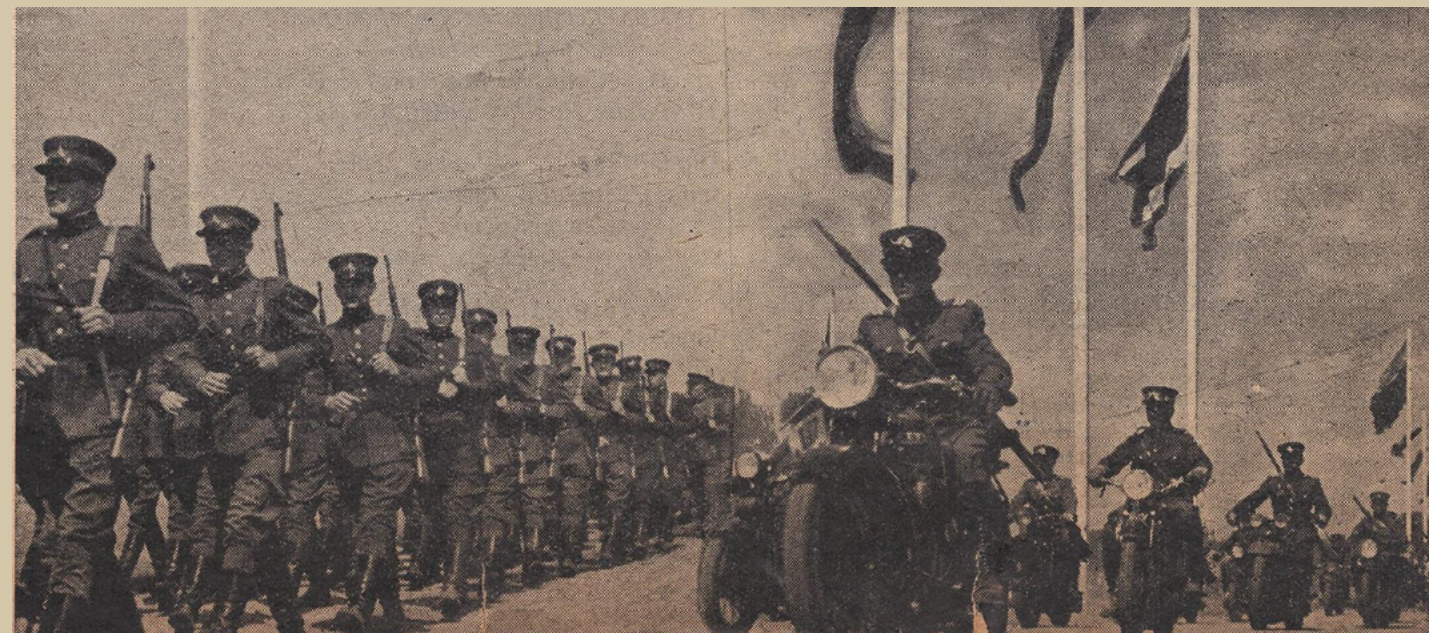
Ar tapęs šauliu likai toje pačioje rinktinėje, kuri tave ir užaugino?

Edvinas. Taip, vis dar priklausau Žemaitijos šaulių 8-ajai rinktinei. Keisti rinktinės niekada ir neplanavau. Esu stipriai prisirišęs prie savo rinktinės, kad per daug metų susikūriau šaulišką šeimą, todėl norisi ją išlaikyti.

Linkėjimas / motyvacija kitiems, esantiems šaulio kelyje arba planuojantiems prisijungti.

Karolina. Neseniai išgirdau labai malonią ausiai frazę – „Lietuvos šaulių sąjungą kuria žmonės“. Tai to ir noriu palinkėti – eiti! Eiti, jungtis, daryti, dalyvauti, bendrauti, išnaudoti progas, kurias suteikia LŠS, arba sukurti naujų, kur jaunieji šauliai ar šauliai galėtų parodyti savo patriotiškumą!

Edvinas. Būti šauliu ne tik tarnyboje, bet ir gyvenime. x

ŠAULIAI IR MOTOCIKLAI

15

TEKSTAS: Dovilė Pukertaitė

NUOTRAUKOS: asmeninė Kęstučio Markevičiaus kolekcija, „Trimito“ archyvas

1920 metų birželio 27–29 dienomis Kaune įvykusiame pirmajame LŠS dalinių atstovų visuotiniame suvažiavime, be priimtų Šaulių sąjungos nutarimų ir išrinktos pirmosios Centro valdybos, buvo nutarta Šaulio dieną minėti drauge su Joninėmis – birželio 24 dieną, nes ir tarpukario Lietuvoje ši diena buvo ne darbo diena, todėl ir šventė buvo iškilmingesnė.

PRADĖKIME NUO ŠVENČIŲ

1939-ųjų birželio mėnesio šaulių žurnale aprašoma šaulių šventė Rokiškyje. Regis, būta didelių iškilmių, nes dalyvavo kariuomenės vadas br. gen. S. Raštikis ir dar daug kitų garbių svečių. Kaip išskirtinė detalė po pamaldų ir iškilmingų kalbų aprašomas paradas, kurio vinimi tapo motociklininkų ir dviratininkų kolonos. Panašiai aprašoma ir LŠS 20-mečio šventė Kaune. „Skriejo motociklai, dviračiai, ginklų sklidini sunkvežimiai. Aukštai ir žemai nardė lėktuvai...“ – rašo Petras Babickas. Randame minimas dvirates šaulių transporto priemonės – motociklus ir dviračius.

Jau kuris metas ir dabarties šauliai balnoja metalinius žirgus ir dalyvauja šauliškose šventėse. Pirmasis neprisvilęs „blynas“ praeitais metais įvyko Liubave, Lietuvos ir Lenkijos pasienyje, kur LŠS iniciatyva iškilo paminklas laisvės kovotojui Juozui Lukšai-Daumantui. Į atidarymo šventę atvyko daugybė motorizuotų šaulių ir taip papildė iškilios progos paminėjimą.

JEI nenori pavėluoti i darba,
JEI nori laisvalaikį praleisti gamtoj,
JEI nori gėrėtis gamtos grožiu,
JEI nenori būti priklausomas autobuso ir traukinio,

PIRK LENGVĄ MOTOCIKLĄ
HERCULES
PATOGIOMIS SALYGOMIS FIRMOJE
JUOZAS MARGOLIS
Kaunas, Laisvės al. 53, tel. 26955

MOTOCIKLAS IR DVIRATIS

Kalbant apie anuometes dvirates transporto priemones, be abejonės, pirmiausia dera minėti dviratį ir motociklą. Pirmosios Respublikos metais tiek vienas, tiek kitas reiškė prestižą, turtingumą ir tam tikrą atsiliepimą į mados šauksmą.

Istoriko Romano Senapėdžio teigimu, pirmasis dviratis po Lietuvos dangumi atsirado tuomet Prūsijai priklausiusioje Klaipėdoje. Jį 1884 metais atvežė Georgas Köhleris, žaislų parduojuvės savininkas. Nuo to laiko dviračių Lietuvoje tik daugėjo, juos ėmė gaminti ir vietos įmonės.

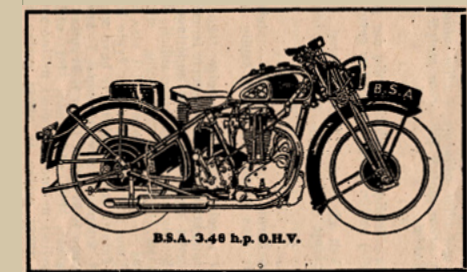
Panašiai situacija klostėsi ir motociklų rinkoje. Žurnalisto ir motociklų mėgėjo Rimo Bružo duomenimis, pirmasis Lietuvoje motociklas buvo „Brandenburger Grenadier“. Jis priklausė Jonui Gulbei, o įregistruotas buvo 1913-aisiais. 1931 metais Lietuvos gyventojai jau turėjo 545 motociklus.

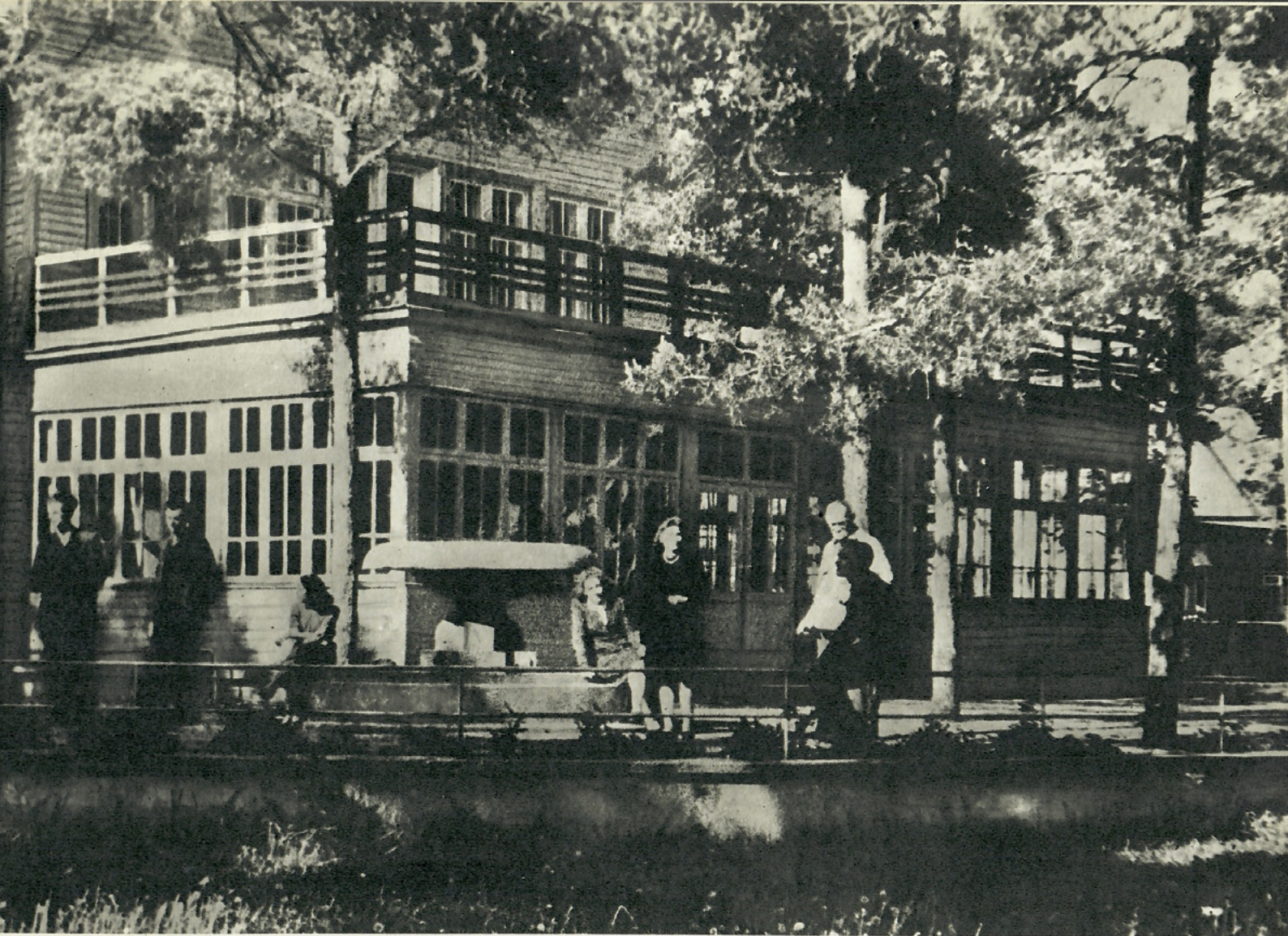
Dviračių ir motociklų kainos anuomet buvo nemenkos. Dviratis kainavo nuo 270 iki 400 litų. Buvo juokaujama, kad geras dviratis „kaštuoja“ kaip karvė. Perkant naują motociklą kišenės reikėjo pakratyti dar labiau. Naujas atsieidavo apie 3 tūkst. litų. Naudotą buvo galima įsigyti ir už 500 litų. Vyravo pasaulyje žinomi prekės ženklai: „BSA“, „Indien“, „Douglas“, „Harley-Davidson“, „N.S.U.“.

SENOS NUOTRAUKOS PĖDSAKAIS

Įdėmesni skaitytojai šią nuotrauką jau regėjo mūsų žurnalo puslapiuose. Joje matome šaulių vadą, kuris sėdi ant Anglijoje gaminto motociklo (šio pavadinimo transporto priemonės buvo itin reklamuojamos „Trimito“). Nenuostabu, kad šeimininkas šaulys nusprendė pirkti būtent BSA. Konkrečiai šis modelis nemažai pertvarkytas, tobulintas. Žinovų teigimu, tai itin galingas „BSA Y 13“ modelis, tiksliau sakant, lietuviška jo modifikacija. „Birmingham Small Arms Trade Association“ gamintas motociklas turi oru aušinamą keturtaktį 748 cm³ variklį, keturias pavaras ir gali pasiekti nemenką greitį.

Bendrai tariant, anuomet motociklo savininkas turėjo būti gana pasiturintis, nes motociklo kaina buvo nemaža. Daugelis neįstengdavo nusipirkti dviračio, ką jau kalbėti apie motociklą. Transporto priemonės savininkas pagrįstai didžiuojasi savo pirkiniu, o ir šiaip atidžiai žvelgiant į nuotrauką kyla įtarimas, kad būtent prašmatnus motociklas tapo pagrindine šios nuotraukos radimosi priežastimi. x

1

ALYTAUS ŠAULIAI MIESTIEČIAMS SUGRAŽINO PASIMATYMŲ VIETĄ

16

TEKSTAS: Birutė Malaškevičiūtė

1. Fontanas 1958 metais.

Nuotrauka iš albumo „Dainava“, 1958 (aut. A. Matutis, V. Stanionis).

Ne visuomet 13 diena neša tik nelaimės. Kartais ji pateikia mielų staigmenų ir nukelia į praeitį. Taip nutiko šių metų birželio 13 dieną Alytuje, greta Šaulių namų. Visų miestiečių džiaugsmui, šaulių pasididžiavimui atgimė kadaise alytiškių pamėgta pasimatymų vieta – 1938 metais pastatytas fontanas „Tulpė“ su jį supančiu rožynu.

Užburiantis fontano vandens čiurlenimas tarsi ištrynė laiką ir perkėlė į nerūpestingus 1938 metus, kai šioje pat vietoje sausio 29 dieną tvyrojo pakili nuotaika. Tą dieną Alytuje iškilmingai atidaryta paminklinių karininko Antano Juozapavičiaus šaulių namų salė.

„Lietuvos aidas“ informavo: „Kariuomenės, šaulių organizacijų ir visuomenės aukomis bei savivaldybės parama pastatyti a. a. karininko Antano Juozapavičiaus vardo paminkliniai namai, kurie dėl lėšų stokos dar galutinai nėra baigti.“ Net ir nebaigus statybos darbų buvo nutarta pakiliai atidaryti ir naudotis bent jau šaulių namų sale: „Alytaus miestui patekus į pirmaeilį miestų eiles ir tapus Dzūkijos krašto ir Alytaus apskrities centru, buvo jaučiama tinkamų patalpų stoka. Todėl buvo nusistatyta, kad ir nebaigus galutinai įrengti minėtus namus, kol kas pasitenkinti tų namų salės atidarymu ir jos eksploatacija.“

Patys šauliai irgi turėjo argumentų, sakydami, kad salės atidarymas ir jos nuoma „duotų šiek tiek pajamų ir įgalintų statybos komitetą eiti palaipti prie galutinės statybos pabaigos, nes šauliškoji veikla be savų patalpų negalėjo visoje pilnumoje pasireikšti“.

Atidarymo proga buvo surengtas iškilmingas vakaras. Į jį iš Kauno atvažiavo vidaus reikalų ministras generolas Julius Čaplikas, Lietuvos tautininkų sąjungos generalinis sekretorius dr. Simas Janavičius, Miškų departamento direktorius Antanas Rukuiža ir kiti aukšto rango svečiai iš laikinosios sostinės. Lydimi Alytaus apskrities karo komendanto, Alytaus šaulių rinktinės vado pulkininko Broniaus Basiulio, ulonų pulko vado pulkininko Vinco Žilio, Alytaus apskrities viršininko Broniaus Stasiūno ir menkesnio rango valdininkų bei karininkų, tvarkingai ir pavyzdinčiai klestėjo pirmose eilėse.

Proginę kalbą sakė miesto burmistras Zigmas Jakulis, džiaugdamasis, kad pagaliau ir Alytus sulaukė tinkamų patalpų kultūros reikalams. Po jos susirinkusiųjų laukė efektingas siurprizas: „Pakilo scenos uždanga, o salė paskendo žalsvai rausvos šviesos prieblandoje, kas alytiškiams buvo staigmena. Scenoje prieš žiūrovų akis stėjo Dzūkijos krašto miškų vaizdai ir jų viduryje milžiniškas a. a. karininko Antano Juozapavičiaus paveikslas. Visa tai svečiams padarė nepaprastą įspūdį.“

Koncerto meninę dalį atliko valstybinio teatro solistai: Kipras Petrauskas, Vincė Zaubienė ir Ipolitas Nauragis, kuris atvyko vietoje Antano Sodeikos.

Koncertas ypač pasisekė – solistai plojimais po kelis kartus buvo kviečiami sugrįžti į sceną. „Lietuvos aidas“ konstatavo:

2

„Alytaus visuomenės vardu solistai buvo apdovanoti gyvų gėlių buketais ir K. Petrauskas dar gražia dzūkiška juosta.“

Pasibaigus koncertui pulkininkas Bronius Basiulis Šaulių sąjungos vardu padėkojo vidaus reikalų ministrui Julijui Čaplikui, svečiams, atėjusiai visuomenei, koncertavusiems dainininkams už didelę paramą ir visiems, prisidėjusiems prie koncerto organizavimo. „Trimitas“ rašė: „Po jo kalbos buvo atidaryta turtinga vertingais fantais, šaulių moterų suruošta loterija, kurioje kiekvienas turėjo progos už 1 lt išmėginti savo laimę, juo labiau, kad visi bilietai buvo pilni. Tuo tarpu erdvoje ir gausiai apšviestoje salėje prasidėjo šokių vakaras. Gi rūmų viršutinėje dalyje aukštiesiems svečiams ir koncertavusiems solistams pagerbti buvo surengtos vaišės.“

Bėgant laikui po truputį pastatas buvo įrengiamas: įsikūrė šaulių klubas, karininkui Antanui Juozapavičiui atminti kambarys, rūsyje – mankštų salė. Veikė valgykla ir pats geriausias miesto restoranas, kuriame, kaip skelbė Alytaus kurorto direkcijos leidinys „Alytus“: „Kiekvieną vakarą groja džiazo orkestras, yra skaitlykla ir biliardo kambarys.“ Beje, šaulių namai kartais buvo vadinami kurhauzu, nes 1932 metais Alytus gavo miesto kurorto statusą. Šaulių namai tapo savotišku kultūros centru, čia vyko įvairūs renginiai, gastroliavo teatrai, buvo priimami aukšto rango svečiai, vyko įvairūs susirinkimai.

Po 1940 metų sovietinės okupacijos, likvidavus šaulių sąjungą, nacionalizuotuose Alytaus šaulių namuose įsikūrė sovietinės armijos įgulos štabas. Antrojo pasaulinio karo metais – vokiečių komendantūra. 1944 metais, po antrosios sovietinės okupacijos, šaulių namai tapo Alytaus rajono kultūros namais. Ant jų stogo 1988 metais iškelta tautinė trispalvė. 1991 metais Alytaus miesto savivaldybės nutarimu šaulių namai grąžinti Alytaus šaulių rinkinei. Tai, kad juose buvo įsikūrusi kultūros įstaiga, apsaugojo nuo visiško suniokojimo. Pagal galimybes buvo rūpinamasi jais ir aplinka: 1978 metais fontanas „Tulpė“ rekonstruotas, tačiau bėgant laikui užmirštas ir keletą dešimtmečių nepastebimas nyko. Nutarus jį rekonstruoti, reikiama darbams įmonė „Kautra“ skyrė 10 tūkstančių eurų, likusius 5 tūkst. 600 eurų – Lietuvos šaulių sąjunga, taip alytiškiams grąžindami mielus prisiminimus ir atnaujintą pasimatymų vietą.

Įdomus faktas. Alytaus fontanas „Tulpė“ turi „vyresnįjį brolių“ Kaune, Kauko laiptų papėdėje. Šis, panašios formos kaip Alytaus, Laikinosios sostinės fontanas buvo įrengtas 1936 metais. x

2. Fontanas 2022 metais.

Giedriaus Bernatavičiaus nuotr.

KINIŠKAS OMLETAS

TEKSTAS: Vytaras Radzevičius
NUOTRAUKA: Julius Kalinskas (15min.lt)

Turbūt universaliausias maisto produktas yra kiaušinis. Ne veltui Prancūzijoje klostėmis papuoštą šefo kepurę turi teisę ant galvos užsidėti tarsi karūną tas virėjas, kuris moka pagaminti bent 100 patiekalų iš kiaušinių.

Keisčiausią kiaušinio patiekalą teko ragauti Vietname. Ten jie mėgsta kiaušinius su jau užsimezgsiu gemalu, bet gal nesigilinsiu į šį patiekalą, kad negadinčiau apetito.

Kinijoje kiaušiniai taip pat užima svarbią vietą virtuvėje. Man įsiminė šis omletas. Jis gali būti patiekiamas karštas. Gali būti ir šaltas, kaip užkandis, supjaustytas gabalėliais. Paskaninti jį galima ir kitais dalykais, įmaišant į plakinį krevečių, virtų daržovių ar dar ko nors, ko širdis geidžia.

Pyragui jums reikės:

1-2 valgytojams:

- 2 kiaušinių;
- 1 stiklinės pieno; svogūnų laiškų;
- 1 šaukšto sezamų aliejaus;
- druskos.

Kaip gaminti

1. Kiaušinius suplakite su pienu ir druska. Sumaišykite su smulkiai pjaustytais svogūnų laiškais (ar kitais mėgstamais žalumynais) ir supilkite į stiklinį ar keraminį indą, kuris nebijo karščio. Indą įstatykite į puodą su vandeniu ir užvirinkite.

2. Virkite apie 10 minučių, kol omletas taps purus. Apšlakstykite sezamų aliejumi.

Galima valgyti ir šiltą, ir šaltą. x

17

SVEIKINAME

Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių (Alytaus apskr.) 1-osios rinktinės šaulius:

VLADĄ IGNATAVIČIŲ – 40 m.
SANDRĄ BAKŠYTĘ-RIBINSKIENĘ – 40 m.

Vytauto Didžiojo šaulių (Kauno apskr.) 2-osios rinktinės šaulius:

ALGIMANTĄ REPEČKĄ – 80 m.
ROBERTĄ URBANAVIČIŲ – 65 m.
GINTAUTĄ ZAIKAUSKĄ – 50 m.

Gen. Povilo Plechavičiaus šaulių (Šiaulių apskr.) 6-osios rinktinės šaulius:

REDĄ BOLNAITĘ – 55 m.
ALINĄ FEDIAKINIENĘ – 45 m.
PAULINĄ PALIUKIENĘ – 30 m.
URTĘ ABRASONYTĘ – 20 m.

LDK Kęstučio šaulių (Tauragės apskr.) 7-osios rinktinės šaulius:

REMIGIJŲ AUGAITĮ – 55 m.
DŽERALDĄ KIULKAITĮ – 50 m.
EDVINĄ BENETĮ – 40 m.
ANDRIŲ BUTKEVIČIŲ – 35 m.
DARIŲ NOREIKĄ – 20 m.

Žemaitijos šaulių (Telšių apskr.) 8-osios rinktinės šaulius:

PETRĄ KEKĮ – 75 m.
ALDONĄ ŠIMAITIENĘ – 65 m.
DARIŲ MAKIEJEVĄ – 50 m.
AGNĘ JAKAVIČIŲTĘ – 35 m.

Plk. Prano Saladžiaus šaulių (Utenos apskr.) 9-osios rinktinės šaulius:

VIRGINIJŲ MELDAIKĮ – 55 m.

Karaliaus Mindaugo šaulių (Vilniaus apskr.) 10-osios rinktinės šaulius:

JUOZĄ GALIAUSKĄ – 70 m.
ALGIRDĄ BRAZINSKĄ – 60 m.
ROBERTĄ BUDRĮ – 55 m.
GINTARĄ STEPONAVIČIŲ – 55 m.
ROBERTĄ NORVAIŠĄ – 55 m.
EINIŲ MIKALAUSKĄ – 50 m.
STASĮ STANKEVIČIŲ – 50 m.
SIMĄ LEONAVIČIŲ – 45 m.
ŽYDRŪNĄ MUKAUSKĄ – 45 m.
NERIJŲ MALIUKIČIŲ – 45 m.
VAIDĄ NELIUPŠĮ – 45 m.
ČESLOVĄ VALSKĮ – 45 m.
ROKĄ VOLUNGEVIČIŲ – 45 m.
OREGIJŲ AŽUSIENĮ – 40 m.
BENĄ BAGDONĄ – 40 m.
JUSTĄ OLEŠKEVIČIŲ – 40 m.
ARTŪRĄ ORŠEVSKĮ – 40 m.
MARTYNĄ RUDZINSKĄ – 40 m.
UGNĘ DAUNORAVIČIENĘ – 40 m.
AGNĘ JANAVIČIENĘ-KLIMČIAUSKAITĘ – 40 m.
ALVYDĄ KAŽDAILĮ – 40 m.
PAULIŲ LIUTKŲ – 40 m.
OLEGĄ DETIUKIČIŲ – 40 m.
GEDIMINĄ ŽVIRBLĮ – 40 m.
GYTĮ ALIŠAUSKĄ – 35 m.
PAULIŲ ČIUČELĮ – 35 m.
KOSTĄ JOVAIŠĄ – 35 m.
MARIŲ KINSTAITĮ – 35 m.
VILIŲ MOTUŽĄ – 35 m.
GYTAUTĘ MARTYNĄ – 35 m.
JONĄ VALUTĄ – 35 m.
TOMĄ VIZBARĄ – 35 m.
TADĄ URGACIOVĄ – 35 m.
DOMINYKĄ JOVAIŠĄ – 35 m.
KAZĮ PUPINĮ – 35 m.

UŽJAUČIAME

Mirus mylimai **MAMYTEI**, nuoširdžią užuojautą Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadui, bendražygiui, Garbės savanoriui ats. kpt. Vytautui Žymančiui reiškia LŠS V. Putvinskio-Pūtvio klubo taryba.

VISUOMENĖS SVEIKATOS
BIURAS

SUAUGUSIOJO PRADINIS GAIVINIMAS

1 ĮVERTINKITE SITUACIJĄ IR GALIMUS PAVOJUS

Įsitinkite, kad jūs,
nukentėjusysis ir aplinkui
esantys žmonės yra saugūs.

2 PATIKRINKITE ŽMOGAUS SĄMONINGUMĄ IR KVĖPAVIMĄ

Švelniai papurtykite
nukentėjusiojo pečius ir garsiai
paklauskite: „Ar viskas gerai?“.

Atverkite kvėpavimo takus.
Žiūrėkite, jauskite, klausykitės
(ne ilgiau kaip 10 sekundžių),
ar yra normalus kvėpavimas.

3 ATLIKITE 30 KRŪTINĖS LAŠTOS PASPAUDIMŲ

Krūtinkaulį spauskite
žemyn 5-6 cm, 100-120 kartų
per minutę.

NEREAGUOJA IR NEKVĖPUOJA / KVĖPUOJA NENORMALIAI?

112

ŠAUKITĖS PAGALBOS ARBA SKAMBINKITE 112

Likite su nukentėjusiuoju.
Ijunkite telefono garsiakalbį.

Jei įmanoma, prašykite
atnešti defibriliatorių.

4 ATLIKITE 2 ĮPŪTIMUS

Užspauskite šnerves, apžiokite
burną, kad lūpos gerai priglustų
prie nukentėjusiojo veido, atlikite
2 įpūtimus, kad pilnai pakiltų ir
nenusileistų krūtinės lašta.

TĘSKITE GAIVINIMO CIKLĄ 30:2 TOL, KOL ATVYKS PAGALBA.

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Pirmosios pagalbos mokymai

Tel. 8 683 06 188 www.tauragesvsb.lt

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA

30 METŲ GARBĖS

IŠTIKIMAI TARNAUJANT
LIETUVOS RESPUBLIKAI

PROFESIONALIAI
UŽTIKRINANT ŠALIES
SAUGUMĄ

PUOSELĖJANT ŠIMTAMETES
TRADICIJAS IR VERTYBES

STUDIJOSE PRITAIKANT
MOKSLO IR TECHNOLOGIJŲ
PAŽANGĄ

TAVO KALIBRO UNIVERSITETAS

WWW.LKA.LT

@KaroAkademija

Lietuvos_Karo_Akademija

lka.atranka@mil.lt

+370 682 31072

TRIMITAS

IR PRIEŠ ŠIMTMETĮ SKAITYTAS

+
Užsiprenumeruok
„TRIMITĄ“ ir
paragink kitą!

Žurnalas TRIMITAS leidžiamas kas mėnesį.

Žurnale TRIMITAS – šaulystė, karyba, istorija, kelionės, pasaulio pažinimas, išgyvenimo patirtys, lauko virtuvė ir galvosūkių. Kiekvienam yra ką skaityti.

Žurnalą TRIMITAS galima užsiprenumeruoti Lietuvos pašto skyriuose ir internetu:

www.zurnaluprenumerata.lt
www.prenumeruok.lt

Prenumeratos kaina:

12 mėn. – 20 eurų
6 mėn. – 10 eurų
3 mėn. – 5 eurai